

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av civiltjänstlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att civiltjänstlagen ändras. Genom ändringarna görs det möjligt för civiltjänstgörare att återgå till Försvarsmaktens reserv också efter det år då tjänstgöraren fyllt 28 år om denne ännu inte har inlett den kompletterande tjänstgöringen. I propositionen föreslås också att bestämmelserna om behandling av ansökan om civiltjänst under särskilda förhållanden ändras. I fortsättningen ska alla sådana tjänstgöringspliktiga vars ansökan om civiltjänst har godkänts innan republikens president utfärdat ett beslut om extra tjänstgöring eller partiell eller allmän mobilisering av Försvarsmakten vara befriade från vapentjänst utan någon sådan prövning av övertygelse som blir aktuell under särskilda förhållanden. Syftet med ändringarna är att förbättra likabehandlingen av civiltjänstgörare. I civiltjänstlagen görs dessutom sådana ändringar som följer av landskaps- och social- och hälsovårdsreformen samt av Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning och av upphävandet av personuppgiftslagen.

Civiltjänstlagens bestämmelser om ändringssökande ändras dessutom så att de överensstämmer med de allmänna förvaltningslagarna genom att bestämmelser om förfarandet med begäran om omprövning av vissa förvaltningsbeslut som civiltjänstcentralen meddelat fogas till civiltjänstlagen och genom att civiltjänstlagen ändras i fråga om besvärsmyndighet och tillställande av besvärsskriften. Bestämmelserna om inkvarteringsersättningar ändras så att de ersättningar för inkvarteringskostnader som staten betalar till civiltjänstplatserna höjs och den indelning i kommungrupper som finns i den gällande lagen ändras så att kommungrupperna motsvarar dem gruppering av kommuner som anges i lagen om allmänt bostadsbidrag. I civiltjänstlagen föreslås dessutom vissa tekniska korrigeringar.

Lagen avses träda i kraft den 1 maj 2019. Bestämmelserna om landskap avses dock träda i kraft först den 1 januari 2021.

INNEHÅLL

ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis.....	3
2.1.1 Civiltjänstlagen.....	3
2.1.2 Landskaps- och social- och hälsovårdsreformen.....	6
2.1.3 Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning och nationell lagstiftning om skyddet av personuppgifter	8
2.2 Bedömning av nuläget	10
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	14
3.1 Målsättning	14
3.2 De viktigaste förslagen.....	15
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	16
4.1 Ekonomiska konsekvenser.....	16
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	17
4.3 Konsekvenser för civiltjänstgörarnas ställning	18
4.4 Övriga samhälleliga konsekvenser.....	19
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	19
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	19
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	19
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	21
DETALJMOTIVERING	22
1 LAGFÖRSLAG	22
2 IKRAFTTRÄDANDE	34
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	35
LAGFÖRSLAG	38
Lag om ändring av civiltjänstlagen	38
BILAGA	44
PARALLELLTEXT	44
Lag om ändring av civiltjänstlagen	44

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Försvarsministeriet framlade den 27 mars 2017 för arbets- och näringsministeriet ett initiativ som gällde utveckling av civiltjänstgöringen. Arbets- och näringsministeriet tillsatte med ett beslut utfärdat den 13 november 2017 en arbetsgrupp för att bedöma utvecklingsförslagen. Gruppen fick i uppdrag att med anledning av försvarsministeriets förslag bereda de ändringar av civiltjänstlagen som den ansåg vara behövliga. Arbetsgruppen hade också möjlighet att i sitt arbete beakta sådana andra behov att utveckla lagstiftningen om civiltjänst som den upptäckt. Propositionen innehåller de lagstiftningsförslag som arbetsgruppen lagt fram.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

2.1.1 Civiltjänstlagen

Enligt 127 § 2 mom. i grundlagen utfärdas bestämmelser om rätten att på grund av övertygelse befrias från deltagande i landets militära försvar genom lag. Enligt 1 § 2 mom. i civiltjänstlagen (1446/2007) ska en värnpliktig som av skäl som grundar sig på övertygelse är hindrad att fullgöra sin tjänstgöring enligt värnpliktslagen (1438/2007) befrias från tjänstgöringen och förordnas att fullgöra civiltjänst. Årligen fullgör 1400–1 600 män civiltjänst. Under normala förhållanden omfattar civiltjänstgöringen en grundutbildningsperiod på fyra veckor, samhällsnyttig arbetstjänst av civil karaktär och kompletterande tjänstgöring.

En som fullgjort militärtjänst kan övergå från försvarsmaktens reserv till civiltjänstgörare genom en ansökan om kompletterande tjänstgöring. På ansökan om kompletterande tjänstgöring tillämpas bestämmelserna om ansökan om civiltjänst. I praktiken ansöker man om kompletterande tjänstgöring med motsvarande ansökningsblankett för civiltjänstgöring som man använder när man ansöker om civiltjänst, men det anges i ansökan att det är fråga om kompletterande tjänstgöring. Enligt 49 § 1 mom. i värnpliktslagen hör de värnpliktiga efter beväringstjänsten till reserven enligt följande: 1) de som hör till manskapet, till utgången av det år under vilket de fyller 50 år, 2) officerare, institutionsofficerare och underofficerare, till utgången av det år under vilket de fyller 60 år, 3) officerare med överstes eller kommodors eller högre militärgrad, så länge de är tjänstedugliga. I 2 mom. 2 punkten i samma paragraf föreskrivs att om den värnpliktige inte längre hör till reserven hör denne till den ersättande reserven. Enligt 2 § 1 mom. i värnpliktslagen upphör värnplikten vid utgången av det år när personen fyller 60 år. Åren 2015–2017 har cirka 600–1 000 värnpliktiga årligen ansökt om kompletterande tjänstgöring.

Den arbetstjänst som hör till civiltjänstgöringen fullgörs på de tjänstgöringsplatser som civiltjänstcentralen har godkänt. Enligt 8 § 2 mom. i civiltjänstlagen kan civiltjänstgöringsplats vara civiltjänstcentralen eller med centralens godkännande 1) en statlig myndighet eller ett statligt affärsverk, en självständig statlig inrättning av offentligrättslig karaktär eller en offentligrättslig förening, 2) en kommunal myndighet, 3) ett religionssamfund som avses i 2 § i religionsfrihetslagen (453/2003) eller 4) en privaträttslig sammanslutning, förening eller stiftelse som bedriver allmännyttig verksamhet. Enligt 8 § 3 mom. kan civiltjänstgöringsplatsen dock inte vara 1) ett parti som registrerats i partiregistret, 2) en arbetsmarknadsorganisation eller 3) en sammanslutning vars huvudsakliga syfte är att skaffa sammanslutningen eller dem som deltar i dess verksamhet vinst eller omedelbar ekonomisk fördel.

RP 294/2018 rd

Med stöd av 8 § 2 mom. 2 punkten i civiltjänstlagen kan kommunala hälsovårdscentraler och sjukhus vara civiltjänstgöringsplatser. Åren 2012–2017 har sammanlagt 1 160 civiltjänstgörare fullgjort sin arbetstjänst på tjänstgöringsplatser inom social- och hälsovården.

I civiltjänstlagen föreskrivs särskilt om ansökan om civiltjänst under särskilda förhållanden samt om civiltjänstgörarens ställning under sådana förhållanden. Sådana särskilda förhållanden som avses i civiltjänstlagen är i 83 och 86 § i värnpliktslagen avsedd extra tjänstgöring och tjänstgöring under mobilisering. I 64 och 65 § i civiltjänstlagen föreskrivs dessutom om tjänstgöring vid undantagsförhållanden enligt civiltjänstlagen, dvs. extra tjänstgöring och tjänstgöring under mobilisering. Besluten om dessa ska tidsmässigt fattas direkt efter försvarsmaktens motsvarande beslut.

I 18 § i civiltjänstlagen föreskrivs att om en värnpliktig lämnar in en ansökan om civiltjänst efter det att republikens president har utfärdat ett i 83 § i värnpliktslagen avsett beslut om extra tjänstgöring eller ett beslut om partiell eller allmän mobilisering av försvarsmakten, sänds ansökan omedelbart för avgörande till nämnden för prövning av värnpliktigas övertygelse. En värnpliktig som fullgjort tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor och som har godkänts att fullgöra civiltjänst, men som inte har inlett kompletterande tjänstgöring innan ett beslut om extra tjänstgöring eller beslut om partiell eller allmän mobilisering av försvarsmakten utfärdas eller vars ansökan om civiltjänst är anhängig men inte har avgjorts innan ett beslut utfärdas, är skyldig att ge en redogörelse för sin övertygelse på begäran av prövningsnämnden för värnpliktigas övertygelse. Den värnpliktiges redogörelse för sin övertygelse till prövningsnämnden för värnpliktigas övertygelse ska i en situation som avses ovan behandlas som en ny ansökan om civiltjänst i fråga om sådana värnpliktiga som redan har godkänts att göra civiltjänst. Prövningsnämndens beslut undanröjer samtidigt ett tidigare beslut till den värnpliktige om hans ansökan om civiltjänst.

Enligt 65 § i civiltjänstlagen beslutar republikens president på framställning av statsrådet om mobilisering av civiltjänstgörarna. Beslutet om mobilisering ska tidsmässigt fattas direkt efter försvarsmaktens beslut om mobilisering. Civiltjänstgörarna förordnas till tjänstgöring under mobilisering på förordnande av civiltjänstcentralen eller vid behov genom kungörelse av arbets- och näringsministeriet. De inkallade kan förordnas att träda i tjänst genast. Enligt 65 § 4 mom. i civiltjänstlagen fullgör civiltjänstgöraren sin tjänstgöring under mobilisering antingen under ledning av och underställd civiltjänstcentralen eller under ledning av och underställd de räddningsmyndigheter som avses i 4 § i lagen om räddningsväsendet (468/2003) (nedan *räddningslagen*), de i 6 § 1 mom. 5–10 punkten i nämnda lag avsedda myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och befolkningsskyddet eller undervisnings- och kulturministeriet och ministeriet underställda ämbetsverk.¹ De ovan avsedda myndigheterna är civiltjänstgöringsplatser under mobilisering. De myndigheter som räknas upp i 6 § 1 mom. i räddningslagen omfattar bl.a. social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, kommunikationsministeriet och jord- och skogsbruksministeriet samt flera ämbetsverk som lyder under dessa. I förteckningen nämns dessutom länsstyrelsen, som sedan ingången av 2010 har ersatts med regionförvaltningsmyndigheter, samt kommunala ämbetsverk och inrättningar som ansvarar för olika sektorer. Tjänstgöringen under mobilisering skulle kunna fullgöras också vid och under ledning av undervisnings- och kulturministeriet och de underlydande ämbetsverk som svarar för skyddet av kulturegendom. Skyddet av kulturegendom enligt beredskapslagen (1552/2011) hör till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.

---

¹ Den räddningslag som nämns i bestämmelsen har upphävts genom en ny räddningslag 379/2011.

Myndigheternas uppgifter i fråga om räddningsväsendet och befolkningsskyddet bestäms enligt de bestämmelser som gäller varje enskild sektor eller enligt annan lagstiftning. Det som dock är gemensamt för nämnda myndigheters uppgifter är att de, med undantag för vissa eventuella specialuppgifter, kan anses vara av civil karaktär. Civiltjänstgörare skulle alltså då med respekt för deras övertygelse placeras vid sådana tjänstgöringsplatser för att fullgöra tjänstgöring under mobilisering.

En myndighet som i en mobiliseringssituation anser sig behöva hjälp för att kunna utföra sina uppgifter vid undantagsförhållanden kan lämna civiltjänstcentralen en specificerad begäran om placering av civiltjänstgörare vid myndigheten. I 65 § 6 mom. i civiltjänstlagen föreskrivs att på begäran av myndigheterna förordnar civiltjänstcentralen vid mobilisering ett sådant antal civiltjänstgörare som centralen anser nödvändigt att stå till dessa myndigheters förfogande. Dessa civiltjänstgörare ska inte ha befriats från tjänstgöring enligt 67 § 1 och 2 mom. eller inom ramen för det reserveringssystem som gäller yrkesutbildad personal inom hälso- och sjukvården under undantagsförhållanden reserverats för uppgifter inom hälso- och sjukvården eller enligt beredskapslagen ha förordnats att fullgöra allmän arbetsplikt eller arbetsplikt inom hälso- och sjukvården. Avsikten är att förordnande till tjänstgöring under mobilisering enligt civiltjänstlagen inte ska utgöra något hinder för fullgörande av andra lagstadgade reserveringar och skyldigheter.

Enligt 47 § i civiltjänstlagen ska civiltjänstgöringsplatsen skriftligen anvisa civiltjänstgöraren inkvartering när arbetstjänsten inleds. Staten ersätter civiltjänstgöringsplatsen för de månatliga kostnaderna för den inkvartering som har anvisats civiltjänstgöraren utgående från den ort där inkvarteringen sker enligt följande: Kommungrupp I: Esbo, Helsingfors, Grankulla och Vanda högst 250 euro; kommungrupp II: Övriga kommuner högst 150 euro. Inkvarteringskostnaderna ersätts högst till beloppet av faktiska boendekostnader, och sådana inkvarteringskostnader som ersätts är hyra, annat vederlag eller en därmed jämförbar annan fast månatlig utgift för boende som grundar sig på ett avtal, dock inte finansieringsvederlag eller kapitalamorteringar på bostadslån. En civiltjänstgörare kan också anvisas inkvartering i en bostad som föräldrarna äger eller hyr, varvid kostnaderna för inkvartering ersätts till ett belopp av högst 100 euro i månaden.

I 12 kap. i civiltjänstlagen föreskrivs om register och dataskydd. Verkställigheten av civiltjänsten, övervakningen av civiltjänstgörarna och placeringen av dem under undantagsförhållanden förutsätter registrering av civiltjänstgörarnas personuppgifter. Utöver det elektroniska adb-baserade personregistret kan civiltjänstregistret dessutom omfatta manuella handlingar, såsom ansökningar om civiltjänst, handlingar som rör civiltjänstgörarnas hälsotillstånd samt ansökningar om uppskov med eller befrielse från civiltjänstgöringen.

I 88 § i civiltjänstlagen finns bestämmelser om registeransvariga för civiltjänstregistret. I paragrafen föreskrivs att civiltjänstcentralen ansvarar för civiltjänstregistrets allmänna funktion, informationssäkerheten, fastställandet av de slag av uppgifter som ska införas i registret, för att registerfunktionerna är enhetliga samt för de övriga uppgifter som den registeransvarige har enligt personuppgiftslagen (523/1999). Användare och upprätthållare av civiltjänstregistret är civiltjänstcentralen i fråga om de uppgifter som hör till dess behörighet och tjänstgöringsplatserna i fråga om de i 90 § 1 mom. i civiltjänstlagen specificerade uppgifterna om civiltjänstgörare som fullgör tjänstgöringen hos dem. Dessutom är de läkare som bedömer civiltjänstgörarnas tjänsteduglighet med stöd av 23 § i civiltjänstlagen och civiltjänstgöringsplatsens läkare som utför hälsokontrollen enligt 24 § i civiltjänstlagen registeransvariga i fråga om de uppgifter som antecknas på civiltjänstgörarnas läkarundersökningskort. Enligt 89 § i civiltjänstlagen ansvarar en registeransvarig som för in uppgifter i civiltjänstregistret i samband med skötseln av sina åligganden för att de införda uppgifterna är riktiga samt för att registreringen och användningen är laglig. I 12 kap. i civiltjänstlagen ingår dessutom bestämmel-

ser om bl.a. registrets datainnehåll samt om avförande av uppgifter ur registret och om utlämnande av uppgifter som lagrats i registret. På behandlingen av personuppgifter med stöd av civiltjänstlagen tillämpas utöver civiltjänstlagens specialbestämmelser om register och data-skydd dessutom som allmänna förvaltningslagar personuppgiftslagen, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och arkivlagen (831/1994).

Enligt bestämmelserna om ändringssökande i civiltjänstlagen kan ändring i civiltjänstcentralens beslut sökas genom besvär hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets civiltjänstcentralen är belägen. Besvär som anförts över beslut om förordnande till civiltjänst, avbrytande av tjänstgöring, uppskov med och befrielse från tjänstgöring samt hemförlovning hindrar inte verkställigheten av beslutet, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat. Också ett disciplinstraff kan verkställas omedelbart efter det att civiltjänstcentralen meddelat sitt beslut, om verkställighet av disciplinstraffet inte annars är möjlig under civiltjänstgörarens återstående tjänstgöringstid. Besvärsskriften ska tillställas civiltjänstcentralen inom 14 dagar från den dag då civiltjänstgöraren delgavs beslutet. Besvären över beslut om bestämmande av tjänstgöringsplats, byte av tjänstgöringsplats eller disciplinärenden ska behandlas skyndsamt. Civiltjänstcentralen ska utan dröjsmål tillställa besvärsmyndigheten besvärsskriften och de handlingar som fogats till den samt sitt utlåtande. I fråga om civiltjänstcentralens och tjänstgöringsplatsernas övriga beslut iakttas förvaltningsprocesslagen (586/1996) när det gäller besvärstiden och anhängiggörandet av besvär. I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

I 100 § i civiltjänstlagen föreskrivs det om hur man från civiltjänstgöring övergår till att fullgöra tjänstgöring enligt värnpliktslagen. I 1 mom. föreskrivs att en civiltjänstgörare som vill övergå till att fullgöra tjänstgöring enligt värnpliktslagen ska skriftligen ansöka om detta hos civiltjänstcentralen. Ansökan ska godkännas utan dröjsmål, om det framgår av ansökan att den övertygelse som avses i 1 § inte längre hindrar civiltjänstgöraren att fullgöra tjänst enligt värnpliktslagen och om civiltjänstgöraren inte tidigare på grundval av en motsvarande ansökan har beviljats tillstånd att övergå från civiltjänst till tjänst enligt värnpliktslagen. Ansökan får inte längre göras efter det att civiltjänsten har inletts och inte efter utgången av det år då civiltjänstgöraren har fyllt 28 år.

2.1.2 Landskaps- och social- och hälsovårdsreformen

Lagstiftning om landskapen

Regeringen har den 2 mars 2017 lämnat en proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lämnande av underrättelse enligt artikel 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (RP 15/2017 rd, nedan även *förslaget till landskapslag*). I propositionen föreslås det att det stiftas bl.a. en landskapslag, en lag om ordnande av social- och hälsovård och en gemensam lag om införande av dessa. Enligt propositionen inrättas det 18 landskap i Finland. Landskapen ska vara offentligrättsliga samfund med självstyre inom sitt område. Landskapen ska sköta de uppgifter som föreskrivs för dem i lag. Till de viktigaste uppgifterna hör bl.a. social- och hälsovården och räddningsväsendet.

Genom lagen om ordnande av social- och hälsovård överförs ansvaret för att ordna den kommunala social- och hälsovården till de landskap som inrättas. Främjandet av hälsa och välfärd förblir på kommunernas ansvar, och utöver det bör landskapen även i sin egen verksamhet se till att hälsa och välfärd främjas.

RP 294/2018 rd

Ordnandet och produktionen av tjänster skiljs åt i landskapens verksamhet. För produktionen av tjänster inrättas i varje landskap ett affärsverk för landskapet. Affärsverket ska ansvara för produktionen av tjänster som innebär betydande utövning av offentlig makt och av specialtjänster inom social- och hälsovården. Enligt 52 § i den landskapslag som föreslås i propositionen ska landskapet inrätta ett eller flera affärsverk med uppgift att producera sådana social- och hälsovårdstjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar, och andra tjänster enligt vad som föreskrivs särskilt, samt utföra uppgifter som landskapet har anvisat verket utifrån sitt organiseringsansvar. Varje affärsverk ansvarar för den utövning av offentlig makt som krävs för de tjänster det har ansvar för att producera. Affärsverken ska också ge landskapet experthjälp när det gäller att fullgöra landskapets uppgifter. Närmare bestämmelser om uppgifterna för landskapets affärsverk finns i förvaltningsstadgan. Enligt paragrafens 2 mom. fungerar landskapets affärsverk som en del av landskapet.

Enligt förslaget till landskapslag görs serviceproduktionen inom social- och hälsovården mångsidigare så att landskapets egna serviceproducenter, privata serviceproducenter och serviceproducenter inom tredje sektorn kan producera alla tjänster på marknaden enligt lika villkor. I anknytning till detta har lagstiftning om klientens valfrihet beretts särskilt.

Lagstiftningen om kundens valfrihet

Regeringen har den 8 mars 2018 lämnat en proposition till riksdagen med förslag till lag om kundens valfrihet inom social- och hälsovården och till vissa lagar som har samband med den (RP 16/2018 rd, nedan även *förslaget till valfrihetslag*). I den propositionen föreslås det att det stiftas en ny lag om kundens valfrihet inom social- och hälsovården. Enligt propositionen är syftet med lagen att för social- och hälsovårdens kunder främja möjligheterna att välja tjänsteproducent och att förbättra tillgången till och kvaliteten på tjänsterna. I den föreslagna lagen föreskrivs det om innehållet i kundens valfrihet, om rådgivning och handledning i anslutning till valfriheten samt bedömning av servicebehovet och samordning av tjänster, om förfaranden vid godkännande av tjänsteproducenter samt avtalsförfaranden, om tjänsteproduktionen och tjänsteproducenternas skyldigheter, om ersättningar till tjänsteproducenter, informationshantering och tillsyn samt om hur valfrihetsmodellen ska genomföras.

Genom den valfrihetsmodell som föreslås i förslaget till valfrihetslag övergår man till ett social- och hälsovårdssystem där kunden i större utsträckning än tidigare kan påverka valet av sin tjänsteproducent. Med kundens valfrihet avses kundens rätt att välja en tjänsteproducent och dess tjänstenhet samt en yrkesutbildad person eller multiprofessionell grupp yrkesutbildade personer som tillhandahåller tjänster. Enligt förslaget ska en kund få välja en social- och hälsocentral och mun- och tandvårdsenhet som tillhandahåller i lagen avsedda direktvalstjänster för sex månader i taget utan att landskapet anvisar honom eller henne en sådan och utan att landskapets affärsverk har gjort en bedömning av servicebehovet. Direktvalstjänster produceras av landskapets affärsverks social- och hälsocentraler och mun- och tandvårdsenheter och av privata tjänsteproducenter. Bestämmelser om producenter av direktvalstjänster samt om landskapets affärsverks social- och hälsocentral och mun- och tandvårdsenhet finns i 15 och 16 § i valfrihetslagen. Landskapet kan också bilda ett bolag som producerar direktvalstjänster. Enligt förslaget till valfrihetslag ska kunden dessutom ha rätt att välja ett affärsverk i landskapet och affärsverkets tjänstenheter. Utifrån landskapets affärsverks bedömning av servicebehovet kan kunden när det gäller vissa tjänster beviljas en kundsedel eller en personlig budget som kunden kan använda när han eller hon väljer tjänsteproducent. Kundens valfrihet är riksomfattande.

Regeringen har den 27 juni 2018 slagit fast att landskaps- och social- och hälsovårdsreformen träder i kraft vid ingången av år 2021. Avsikten är dock att valfrihetssystemet ska träda i kraft stegvis.

2.1.3 Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning och nationell lagstiftning om skyddet av personuppgifter

Dataskyddsförordningen

Europaparlamentet och rådet antog våren 2016 Europeiska unionens (nedan EU) dataskyddspaket som omfattar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 (nedan *dataskyddsförordning* eller *förordning*) om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF. Genom dataskyddsförordningen upphävdes Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, som i Finland har genomförts genom personuppgiftslagen. Tillämpningen av dataskyddsförordningen inleddes den 25 maj 2018. Förordningen är direkt tillämplig och förpliktande lagstiftning i medlemsstaterna. Trots detta lämnar förordningen dock nationellt handlingsutrymme för medlemsstaterna i likhet med direktiv. Det nationella handlingsutrymmet ger medlemsstaterna möjlighet att utfärda och upprätthålla nationell lagstiftning som preciserar och kompletterar bestämmelserna i förordningen.

I dataskyddsförordningen fastställs bestämmelser om skyddet för fysiska personer med avseende på behandlingen av personuppgifter och bestämmelser om det fria flödet av personuppgifter. Genom förordningen skyddas fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter. Det fria flödet av personuppgifter inom unionen får varken begränsas eller förbjudas av skäl som rör skyddet för fysiska personer med avseende på behandlingen av personuppgifter. På det sätt som konstateras i skäl 4 till förordningen är dock rätten till skydd av personuppgifter inte en absolut rättighet; den måste förstås utifrån sin uppgift i samhället och vägas mot andra grundläggande rättigheter i enlighet med proportionalitetsprincipen.

I artikel 2 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om förordningens materiella tillämpningsområde. Enligt artikel 2.1 ska förordningen tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis företas på automatisk väg samt på annan behandling än automatisk av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register. Enligt artikel 2.2 a tillämpas inte förordningen på behandling av personuppgifter som sker i anslutning till sådan verksamhet som inte omfattas av tillämpningsområdet för unionens lagstiftning. Dataskyddsförordningen tillämpas således inte t.ex. på behandlingen av personuppgifter i anknytning till den nationella säkerheten.²

Artikel 4 innehåller definitioner: där finns bl.a. definitioner på personuppgifter, behandling, register, personuppgiftsansvarig, personuppgiftsbiträde och mottagare. I förordningens artikel 5 finns bestämmelser om principer för behandling av personuppgifter. Sådana principer är laglighet, korrekthet och öppenhet, ändamålsbegränsning, uppgiftsminimering, korrekthet, lagringsminimering samt integritet och konfidentialitet. Den personuppgiftsansvarige ska ansvara för och kunna visa att ovan nämnda principer efterlevs (ansvarsskyldighet).

---

² Anvisning av dataombudsmannens byrå om lagstiftningsutlåtanden (på finska), 16.10.2017, version 10, s.6, fotnot 6. På det sätt som konstateras i anvisningen står den nationella säkerheten klart utanför unionens rätt och således utanför tillämpningsområdet för förordningen i fråga.

I artikel 6 i dataskyddsförordningen föreskrivs om villkoren för laglig behandling av personuppgifter. För att behandlingen av personuppgifter ska vara laglig ska åtminstone en av de rättsliga grunderna enligt artiklarna 6.1 a – f existera. När behandlingen av personuppgifter grundar sig på artikel 6.1 c³ eller 6.1 e⁴ ska de rättsliga grunderna för behandlingen fastställas utöver förordningen dessutom i antingen unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt (artiklarna 6.2 och 6.3).

I artikel 9 i dataskyddsförordningen föreskrivs om särskilda kategorier av personuppgifter. Enligt artikel 9.1 ska behandling av personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning vara förbjuden. Bestämmelser om undantagen från förbudet mot behandling av särskilda kategorier av personuppgifter finns i artikel 9.2. Enligt artikeln tillämpas inte förbudet mot behandling när behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträfvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen (led g). I artikel 10 i dataskyddsförordningen föreskrivs om behandlingen av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt överträdelser. Enligt artikeln får behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och överträdelser eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder enligt artikel 6.1 endast utföras under kontroll av myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. Ett fullständigt register över fällande domar i brottmål får endast föras under kontroll av en myndighet.

I kapitel III i dataskyddsförordningen föreskrivs om den registrerades rättigheter. I kapitlet föreskrivs det bl.a. om information som tillhandahålls den registrerade (artiklarna 12–14), rätt till tillgång till uppgifterna (artikel 15), rätt till rättelse av uppgifterna (artikel 16) och rätt till radering av uppgifter (artikel 17), rätt till begränsning av behandling (artikel 18), rätt att överföra uppgifter till ett annat system (artikel 19, rätt att göra invändningar (artikel 21) och automatiserat individuellt beslutsfattande, inbegripet profilering (artikel 22).

I kapitel IV i dataskyddsförordningen föreskrivs om bl.a. den personuppgiftsansvariges och personuppgiftsbiträdets skyldigheter. I artikel 26 som ingår i kapitlet finns också bestämmelser om gemensamt personuppgiftsansvariga. I artikel 26.1 konstateras följande: Om två eller fler personuppgiftsansvariga gemensamt fastställer ändamålen med och medlen för behandlingen ska de vara gemensamt personuppgiftsansvariga. Dessa ska under öppna former fastställa sitt respektive ansvar för att fullgöra skyldigheterna enligt denna förordning, särskilt vad gäller utövandet av den registrerades rättigheter och sina respektive skyldigheter att tillhandahålla den information som avses i artiklarna 13 och 14, genom ett inbördes arrangemang, såvida inte de personuppgiftsansvarigas respektive skyldigheter fastställs genom unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som de personuppgiftsansvariga omfattas av. Inom ramen för arrangemanget får en gemensam kontaktpunkt för de personuppgiftsansvariga utses.

I artikel 26.2 föreskrivs att det arrangemang som avses ovan ska på lämpligt sätt återspegla de gemensamt personuppgiftsansvarigas respektive roller och förhållanden gentemot registrerade.

---

³ Artikel 6.1 c gäller behandling av personuppgifter när behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse för den personuppgiftsansvarige.

⁴ Artikel 6.1 e gäller behandling av personuppgifter när behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning.

RP 294/2018 rd

Det väsentliga innehållet i arrangemanget ska göras tillgängligt för den registrerade. I artikel 26.3 föreskrivs det dessutom att den registrerade, oavsett formerna för det ovan avsedda arrangemanget, får utöva sina rättigheter enligt förordningen med avseende på och emot var och en av de personuppgiftsansvariga.

Nationell lagstiftning om skydd av personuppgifter

Regeringen lämnade den 1 mars 2018 en proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som kompletterar EU:s allmänna dataskyddsförordning (RP 9/2018 rd, nedan *propositionen om dataskyddslagen*). I propositionen föreslogs att det stiftas en dataskyddslag genom vilken dataskyddsförordningen ska preciseras och kompletteras. Samtidigt ska personuppgiftslagen samt lagen om datasekretessnämnden och dataombudsmannen (389/1994) upphävas. I propositionen föreslogs dessutom ändringar i strafflagen (39/1889) samt i lagen om verkställighet av böter (672/2002). Riksdagen godkände den 13 november 2018 de lagförslag som ingick i propositionen om dataskyddslagen ändrade enligt förvaltningsutskottets utlåtande (FvUB 13/2018 rd) samt det nya lagförslag som föreslogs i utskottets betänkande (RSv 108/2018 rd).

Dataskyddslagen är en allmän lag som ska tillämpas på behandlingen av personuppgifter parallellt med dataskyddsförordningen. Genom dataskyddslagen utvidgas tillämpningsområdet för dataskyddsförordningen till att också omfatta sådan behandling som inte omfattas av unionslagstiftningens tillämpningsområde (RP 9/2018 rd, RSv 108/2018 rd). I dataskyddslagen föreskrivs det bl.a. om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter, om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter i vissa situationer, om rättssäkerhet och om särskilda behandlingssituationer. I 6 § i dataskyddslagen föreskrivs det om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter. Enligt 6 § 1 mom. 2 punkten i dataskyddslagen tillämpas artikel 9.1 i dataskyddsförordningen inte bl.a. på sådan behandling av uppgifter som regleras i lag eller som föranleds av en uppgift som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag. Enligt 7 § i dataskyddslagen får personuppgifter som rör i artikel 10 i dataskyddsförordningen avsedda fällande domar i brottmål och överträdelser eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder behandlas bl.a. om uppgifterna behandlas för syften som anges i 6 § 1 mom. 2 punkten.

2.2 Bedömning av nuläget

Civiltjänstlagen har varit i kraft sedan 2008. De ändringar som efter det gjorts i lagen har gällt närmast civiltjänstcentralens organisatoriska ställning och förkortning av civiltjänstgöringstiden på ett sätt som motsvarar förkortningen av tiden för beväringstjänst.

Civiltjänstgörarna har möjlighet att fullgöra arbetstjänsten i en stor utsträckning inom den offentliga sektorn. Årligen fullgör cirka 200 civiltjänstgörare arbetstjänsten inom social- och hälsovårdssektorn. Med tanke på funktionen av systemet med arbetstjänst inom civiltjänsten skulle det vara viktigt att det rådande läget kvarstår oförändrat så att verksamhetsenheterna inom hälsovården också efter ikraftträdandet av landskaps- och social- och hälsovårdsreformen skulle kunna vara tjänstgöringsplatser. Eftersom landskapen ska utgöra offentlighetsrättsliga samfund skulle det också annars vara ändamålsenligt att landskapets myndigheter kan vara tjänstgöringsplatser på motsvarande sätt som de statliga och kommunala myndigheterna.

Enligt den landskapslag som föreslås i propositionen med förslag till lagskapslag ska landskapet inrätta ett eller flera affärsverk med uppgift att producera sådana social- och hälsovårdstjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar. De specialistsjukvårdstjänster som nuförtiden produceras av sjukhus och sjukvårdsdistrikt i kommunal regi ska i fortsättningen organiseras och produceras av landskap och landskapens affärsverk, men det är möjligt

för landskapet att organisera tjänsterna i fråga också i form av köpta tjänster. I stället för de nuvarande kommunala hälsovårdscentralerna produceras hälsovårdstjänsterna på basnivån i fortsättningen av sådana social- och hälsovårdscentraler som drivs av landskapens affärsverk eller av privata tjänsteleverantörer. Enligt den lag om kundens valfrihet inom social- och hälsovården som ingår i propositionen om valfrihetslagen kan både landskapens affärsverk och sådana privata serviceproducenter som godkänts som tjänsteproducenter tillhandahålla sådana direktvalstjänster om vilka det föreskrivs i 18 § i den nämnda lagen. Om civiltjänstgörarna fullgjorde sin arbetstjänst vid landskapens affärsverks social- och hälsovårdscentraler som tillhandahåller direktvalstjänster kunde detta ha en konkurrenssnedvridande effekt på marknaden, eftersom privata social- och hälsovårdscentraler inte kan vara tjänstgöringsplatser enligt den gällande civiltjänstlagen. Det som sagts ovan gäller också landskapens affärsverks enheter för mun- och tandvård som tillsammans med privata serviceproducenter som godkänts som tjänsteleverantörer skulle kunna producera motsvarande direktvalstjänster inom mun- och tandvård.

Eftersom civiltjänstgöringen är en tjänstgöringsform som grundar sig på övertygelse fullgör civiltjänstgörarna civiltjänsten i praktiken inte inom försvarsministeriets förvaltningsområde. Också förutsättningarna för godkännande av privaträttsliga tjänstgöringsplatser är förenade med vissa tolkningsmässiga oklarheter. Dessutom kan den juridiska formen hos sådana läroanstalter som är tjänstgöringsplatser nuförtiden variera. Universitet är numera stiftelser eller offentligrättsliga inrättningar, medan yrkeshögskolor är verksamma i aktiebolagsform. De som ordnar yrkesutbildning är av tradition verksamma i aktiebolagsform eller som stiftelser. Målet för läroanstalter som är verksamma i bolagsform är dock inte att eftersträva ekonomisk vinst.

Ställningen för dem som ansökt om civiltjänst under särskilda förhållanden bestäms på basis av tidpunkten för inlämnande av ansökan om civiltjänst. De som ansökt om civiltjänst innan republikens president har utfärdat ett beslut om extra tjänstgöring eller ett beslut om partiell eller allmän mobilisering av försvarsmakten är befriade från tjänst inom försvarsmakten och på deras skyldigheter under särskilda förhållanden tillämpas bestämmelserna i civiltjänstlagen. På de ansökningar om civiltjänst som ges in efter det att republikens president utfärdat ovan avsedda beslut angående särskilda förhållanden tillämpas förfarandet för övertygelseprövning. Befrielsen från tjänstgöring enligt värnpliktslagen för dem som från försvarsmaktens reserv sökt sig till civiltjänsten och som under normala förhållanden inlämnat ansökan om civiltjänst är å sin sida i kraft också under undantagsförhållanden utan att någon övertygelseprövning görs endast för dem som har inlett kompletterande tjänstgöring innan beslutet angående undantagsförhållanden har utfärdats.

Enligt 59 § 2 mom. i civiltjänstlagen ska förordnandet till kompletterande tjänstgöring delges civiltjänstgöraren inom 12 månader från det ansökan om civiltjänst godkändes. I praktiken varierar tidpunkten för inledande av den kompletterande tjänstgöringen, men tjänstgöringen kan börja när mer än ett år har förflutit sedan ansökan godkändes. Det gällande systemet verkar inte behandla olika civiltjänstepliktiga jämlikt, eftersom de tjänstgöringspliktiga som söker sig från reserven till civiltjänst och som blir föremål för övertygelseprövning bestäms i praktiken på basis av den tidpunkt då de har förordnats till kompletterande tjänstgöring. Godkännandet av ansökan om civiltjänst sker under olika förutsättningar i fråga om dem som ansöker om kompletterande tjänstgöring och dem som ansöker om normal civiltjänst, eftersom de som söker sig till normal civiltjänst är befriade från övertygelseprövning direkt efter att ansökan lämnats in, medan de som ansökt om kompletterande tjänstgöring blir befriade först efter det att tjänstgöringen har inletts. Civiltjänstlagens 18 § 2 och 3 mom. betyder i praktiken att det förvaltningsbeslut om godkännande för civiltjänst som myndigheten en gång fattat kan i fråga om dem som är skyldiga att fullgöra kompletterande tjänstgöring underkastas en ny prövning och återkallas, om förhållandena efter det att beslutet utfärdades har omvandlats från normala förhållanden till undantagsförhållanden.

RP 294/2018 rd

Den hänvisning till räddningslagen som anges i 65 § i civiltjänstlagen är föråldrad, eftersom den gamla räddningslagen (486/2003) har ersatts med en ny räddningslag 379/2011 som trätt i kraft 2011. Den nya räddningslagen innehåller inte längre någon motsvarande förteckning över myndigheter som den gamla lagen innehöll. Paragrafen innehåller dessutom föråldrade hänvisningar till namnen på myndigheter som sedermera har ändrats.

Nivån på de inkvarteringsersättningar enligt 47 § i civiltjänstlagen vilka betalas till tjänstgöringsplatserna har varit oförändrad sedan 2008, och ersättningarna motsvarar inte längre de ändringar som skett i nivån på boendekostnader. Kostnaderna för boende har stigit särskilt inom huvudstadsregionen, kranskommunerna och andra stora städer.

Dataskyddsförordningen tillämpas inte enligt dess artikel 2.2 a på bl.a. frågor som har att göra med den nationella säkerheten, eftersom den nationella säkerheten omfattas inte av tillämpningsområdet för unionslagstiftningen. På basis av dataskyddsförordningens tillämpningsområde tillämpas förordningen således inte på behandlingen av personuppgifter med stöd av civiltjänstlagen. Med stöd av 2 § i den dataskyddslag som riksdagen har godkänt tillämpas dataskyddslagen dock också på sådan behandling av personuppgifter som sker enligt artikel 2.2 a i dataskyddsförordningen. Genom utvidgningen av tillämpningsområdet utsträcks tillämpningen av dataskyddsförordningen också till behandling av personuppgifter enligt civiltjänstlagen.

När EU:s lagstiftning och den nationella lagstiftningen om skyddet för personuppgifter ändras bör civiltjänstlagens bestämmelser om behandling av personuppgifter granskas i förhållande till dataskyddsförordningen och bestämmelserna i dataskyddslagen. Inga betydande behov av ändringar i civiltjänstlagen följer av inledandet av tillämpningen av dataskyddsförordningen eller ändringen av de nationella bestämmelserna om skyddet för personuppgifter. Civiltjänstlagens hänvisningar till den personuppgiftslag som blir upphävd vid ikraftträdandet av dataskyddslagen ska dock strykas ur lagen. I fortsättningen ingår de allmänna bestämmelserna om skyddet för personuppgifter i dataskyddsförordningen och i dataskyddslagen.

Behandlingen av personuppgifter ska ha en rättslig grund enligt artikel 6 i dataskyddsförordningen. När behandlingen av personuppgifter gäller sådana särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i dataskyddsförordningen, bör i behandlingen av personuppgifter också något av villkoren enligt artikel 9.2 uppfyllas. Vid behandlingen av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt överträdelser ska dessutom artikel 10 i dataskyddsförordningen beaktas. Dataskyddsförordningen bör kompletteras med nationell lagstiftning inom det rörelseutrymme som förordningen tillåter, om behandlingen av personuppgifter är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse för den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c) eller behandlingen av personuppgifter är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e).

Ordnandet av civiltjänstgöringen på basis av civiltjänstlagen och fullgörandet av skyldigheterna i samband därmed samt den personuppgiftsansvariges ansvar för civiltjänstregistret och behandling av personuppgifter, inklusive utlämnandet av personuppgifter ur civiltjänstregistret, kan inte genomföras på ett ändamålsenligt sätt utan en reglering som sker inom ramen för det nationella handlingsutrymme och som preciserar dataskyddsförordningen på det sätt som avses i artiklarna 6.2 och 6.3 i förordningen. Eftersom behandlingen av personuppgifter på basis av civiltjänstlagen är nödvändig för att den i civiltjänstlagen avsedda personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt civiltjänstlagen, kan den på lag baserade behandlingen av personuppgifter grundas på artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Eftersom också sådana uppgifter om civiltjänstgörarnas övertygelse och hälsotillstånd, samt eventuellt sådana uppgifter om brottanmälan eller straff som utdömts på grund av ett brott, vilka kan ha betydelse för fullgörandet av tjänsten, antecknas i civiltjänstregistret, kan behandlingen grundas

också på artikel 9.2 g och artikel 10 i dataskyddsförordningen samt på 6 § 1 mom. 2 punkten och 7 § 1 mom. 2 punkten i dataskyddslagen. Behandlingen av uppgifter med stöd av ovan nämnda bestämmelser i dataskyddslagen, om vilken det föreskrivs i lag eller som följer av en uppgift som i lag har ålagts den personuppgiftsansvarige, är tillåten. Civiltjänstlagens bestämmelser om behandlingen av personuppgifter anses vara förenliga med det rörelseutrymme som lämnas i dataskyddsförordningen. De detaljerade bestämmelserna om civiltjänstregistret anses innehålla sådana tillräckliga skyddsmedel som förutsätts i artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen.

Artikel 26 i dataskyddsförordningen möjliggör gemensamt personuppgiftsansvar. De i 88 § i civiltjänstlagen avsedda registeransvariga kan anses vara sådana gemensamt personuppgiftsansvariga som avses i artikel 26 i dataskyddsförordningen, vilkas ömsesidiga ansvar vid behandlingen av personuppgifter definieras i 88 och 89 § i civiltjänstlagen (ansvaret för riktigheten av uppgifterna i civiltjänstregistret).

Omnämmandet om krigsarkivet i 94 § 1 mom. i civiltjänstlagen som slutarkiv för uppgifterna om civiltjänstgörare är föråldrad eftersom krigsarkivet lades ned redan genom en ändring av arkivlagen (RP 66/2007 rd) som trädde i kraft vid ingången av 2008. Nuförtiden är Riksarkivet slutarkiv för de uppgifter som avförs ur civiltjänstregistret.

Justitieministeriet har förutsatt att bestämmelser som hör till olika ministeriers förvaltningsområden granskas så att möjligheten att till bestämmelserna om ändringssökande foga en bestämmelse om begäran om omprövning utreds. Vid handläggningen av förvaltningsärenden är tillämpning av allmänna lagar en klar huvudregel och en avvikelse från dem förutsätter vägande skäl. När det gäller civiltjänstlagstiftningen gör man nuförtiden avvikelse från de allmänna bestämmelserna i fråga om besvärmyndighet samt till den delen att besvärsskriften i vissa fall lämnas först till civiltjänstcentralen. Civiltjänstcentralen fattar många förvaltningsbeslut som delvis har karaktären av massabeslut och av vilka endast få blir föremål för ändringssökande. I de ärenden som gäller civiltjänsten tillämpas begäran om omprövning i praktiken inte i någon av ärendegrupperna.

Bestämmelserna om ansökan om övergång från civiltjänst till tjänstgöring enligt värnpliktslagen i 100 § i civiltjänstlagen och förutsättningarna för den gäller både dem som söker sig från civiltjänst till beväringstjänst och dem som söker sig från den kompletterande tjänstgöringen tillbaka till Försvarsmaktens reserv. Således bestäms också möjligheten för den som är skyldig att genomföra kompletterande tjänstgöring att söka sig tillbaka till tjänst enligt beväringsslagen enligt det om denne har uppnått den föreskrivna åldersgränsen 28 år före utgången av året i fråga eller inte. De som är skyldiga att fullgöra kompletterande tjänstgöring och är i olika åldrar är således inte i en jämlik inbördes ställning. Det finns inte något faktiskt behov att ha motsvarande, ålderbaserade begränsningar som beror på tidtabellen för fullgörande av tjänstgöringen för ansökningar till vapentjänst från dem som är skyldiga att fullgöra kompletterande tjänstgöring på samma sätt som för andra civiltjänstgörare. När den gällande civiltjänstlagen bereddes har det jämlikhetsproblem som är förenat med saken inte kunnat förutses, eftersom antalet personer som är skyldiga att genomföra kompletterande tjänstgöring stigit till den nuvarande nivån först sedan 2015.

Möjligheten att ansöka om tjänstgöring enligt värnpliktslagen i enlighet med det förfarandet som anges i 100 § i civiltjänstlagen har ansetts viktig särskilt i fråga om sådana unga beväringar i åldern 18–27 år eller frivilliga kvinnor i vilkas övertygelse det skett en förändring. De ovan nämnda personerna bör också fortsättningsvis ha tillträde till tjänstgöring enligt värnpliktslagen, så att utbildningen i försvarsuppgifter kan ges i dess helhet.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Propositionens målsättning är att de ändringar som förutsätts av landskapsreformen och social- och hälsovårdsreformen görs i civiltjänstlagen. Syftet är att göra det möjligt för civiltjänstgörare att fullgöra arbetstjänsten i samband med civiltjänsten, utöver vid statliga och kommunala myndigheter, också hos landskapens myndigheter, inklusive landskapens affärsverk. Propositionens målsättning är att göra det möjligt för civiltjänstgörarna att i så stor omfattning som möjligt, med beaktande av att förutsättningarna för jämlika verksamhetsförutsättningar för offentlig och privat näringsverksamhet säkerställs, finna sysselsättning inom social- och hälsovården också efter det att landskapsreformen och social- och hälsovårdsreformen trätt i kraft. Målet är att göra också andra behövliga ändringar i civiltjänstlagens 8 § som gäller civiltjänstgöringsplatser. I lagen bör bl.a. konstateras särskilt att varken försvarsministeriet eller ämbetsverken och inrättningarna inom dess förvaltningsområde eller riksdagsgrupperna kan vara tjänstgöringsplatser. För att tolkningsoklarheter i fråga om godkännande av tjänstgöringsplatser ska kunna undvikas bör således klarhet skapas också i förutsättningarna för att vara privaträttslig tjänstgöringsplats när det gäller fullgörandet av de skyldigheter som ankommer på en tjänstgöringsplats.

Syftet med propositionen är att ställa dem som ansökt om civiltjänst under normala förhållanden i en sinsemellan likvärdig ställning när det gäller behandling av ansökan om civiltjänst i situationer som innebär övergång till undantagsförhållanden, oberoende av om de har fullgjort en del av värnpliktstjänsten eller om de ansöker om civiltjänst direkt. I fortsättningen ska befrielse från vapentjänst vid undantagsförhållanden gälla alla som fått ett administrativt beslut om godkännande av ansökan om civiltjänst innan undantagsförhållandena trädde i kraft. Syftet till denna del är också att skapa klarhet i rättsläget.

I propositionen föreslås dessutom tekniska korrigeringar i civiltjänstlagens bestämmelser om civiltjänstgörare under mobilisering. Syftet med bestämmelserna om civiltjänstgörare under undantagsförhållanden är att göra det möjligt att placera civiltjänstgörare i tjänst hos olika myndigheter, och det är därför med tanke på regleringens tydlighet ändamålsenligt att bestämmelser om tjänstgöringsplatserna utfärdas direkt i civiltjänstlagen. Bestämmelserna skapar klarhet i civiltjänstgörarnas och myndigheternas ställning vid undantagsförhållanden.

Ett viktigt syfte med propositionen är att skapa klarhet i ställningen för dem som är skyldiga att fullgöra kompletterande tjänstgöring i sådana situationer där den tjänstgöringspliktige efter godkännandet av ansökan om civiltjänst ansöker om återgång till Försvarsmaktens reserv och å andra sidan i sådana situationer där den som är skyldig att fullgöra kompletterade tjänstgöring inte ännu har hunnit inleda tjänstgöringen vid den tidpunkt då undantagsförhållandena träder i kraft. Syftet med förslagen är att bidra till ökad likabehandling av civiltjänstgörarna.

Målet med förslagen om inkvarteringsersättning är att förbättra tjänstgöringsplatsernas förutsättningar för att vara tjänstgöringsplatser genom att uppdatera nivån på inkvarteringsersättningar så att den motsvarar den höjning av boendekostnaderna som inträffat. Målet för de ändringar som gäller dataskyddet är att i civiltjänstlagen föra in sådana nödvändiga ändringar som följer av att dataskyddsförordningen börjar tillämpas och att personuppgiftslagen upphävs, utan att lagstiftningens nuläge i övrigt ändras.

Målet är att civiltjänstlagens bestämmelser om ändringssökande ska bringas i överensstämmelse med de allmänna förvaltningslagarna till de delar som avvikelser från de allmänna lagarna inte behöver göras på grund av särdragen hos civiltjänstgöringssystemet.

3.2 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås ändringar i bestämmelsen om civiltjänstgöringsplatser. I fortsättningen ska också landskapens myndigheter och affärsverk kunna vara tjänstgöringsplatser. Bestämmelsen gör det möjligt för civiltjänstgörare att träda i tjänst hos landskapens myndigheter och landskapens affärsverk, om detta inte medför några konsekvenser som snedvrider konkurrensen på marknaden.

Den verksamhet som sjukhus och sjukvårdsdistrikt nuförtiden bedriver överförs i fortsättningen till landskapens affärsverk. Enligt förslaget ska dessa också fortsättningsvis kunna vara tjänstgöringsplatser. Landskapens affärsverks social- och hälsocentraler samt mun- och tandvårdsenheter, som har till uppgift att tillhandahålla sådana direktvalstjänster som avses i lagen om kundens valfrihet inom social- och hälsovården, kan däremot på grund av kravet angående jämlika verksamhetsförutsättningar för den offentliga och den privata näringsverksamheten, dvs. konkurrensneutralitet, inte vara tjänstgöringsplatser.

Bestämmelserna om tjänstgöringsplatser ska klargöras så att till civiltjänstlagens förteckning över möjliga tjänstgöringsplatser fogas läroanstalter på andra och högre stadiet, dvs. yrkesläroanstalter, yrkeshögskolor och universitet, samt också Räddningsinstitutet. I fortsättningen kan inte försvarsministeriet eller ämbetsverk eller inrättningar inom dess förvaltningsområde och inte heller riksdagsgrupper vara tjänstgöringsplatser. Dessutom föreslås att en ny bestämmelse om tjänstgöringsplatsernas lämplighet fogas till civiltjänstgöringslagen. Enligt bestämmelsen kan en sammanslutning som inte har möjligheter att fullgöra de skyldigheter som ankommer på en tjänstgöringsplats vara tjänstgöringsplats.

I propositionen föreslås också att bestämmelserna om behandling av ansökningar om civiltjänst under särskilda förhållanden ändras. Enligt förslaget ska prövningen av ansökan om civiltjänst hos nämnden för prövning av värnpliktigas övertygelse slopas i sådana fall där ansökan om civiltjänst har godkänts innan republikens president fattat beslut om extra tjänstgöring eller beslut om delvis eller allmän mobilisering av försvarsmakten, och där tjänstgöraren inte ännu har hunnit inleda den kompletterande tjänstgöringen. I fortsättningen ska alla de vars ansökningar om civiltjänst har godkänts innan undantagsförhållandena trätt i kraft vara befriade från vapentjänst under undantagsförhållandena utan övertygelseprövning. I stället för att befrielsen binds vid inlämnandet av ansökan binds den vid det administrativa beslutet om godkännande av ansökan.

Klarhet ska skapas i civiltjänstlagens bestämmelser om tjänstgöring under mobilisering så att civiltjänstgörarnas möjliga tjänstgöringsplatser vid undantagsförhållanden nämns direkt i civiltjänstlagen. Ändringarna medför inga stora innehållsmässiga ändringar i lagstiftningen, utan syftet med dem är att skapa klarhet i nuläget och rätta till föråldrade hänvisningar till bestämmelser. I likhet med den gällande lagen är syftet med bestämmelserna om civiltjänstgörare vid undantagsförhållanden att ge olika myndigheter möjlighet att vid behov använda sig av civiltjänstgörarnas arbetsinsats i uppgifter under undantagsförhållanden.

I propositionen föreslås ändringar i bestämmelserna om de ersättningar för inkvartering som staten betalar till tjänstgöringsplatserna. Den kommungruppsindelning som har samband med inkvarteringsersättningar ska utvidgas så att den motsvarar den indelning i kommungrupper som anges i lagen om allmänt bostadsbidrag. Dessutom föreslås att nivån på inkvarteringsersättning justeras som en engångsföreteelse så att den motsvarar den höjning av boendekostnader som skett efter år 2008.

När lagstiftningen om skyddet för personuppgifter ändras föreslås det att hänvisningarna till den personuppgiftslag som blir upphävd genom dataskyddslagen ska strykas ur civiltjänstla-

gen. Bestämmelserna i 102 §, som gäller tillämpningen av de allmänna förvaltningslagarna, föreslås bli ändrade, dock så att där i stället för en hänvisning till personuppgiftslagen fogas en informativ hänvisning till dataskyddslagen. För att det ömsesidiga ansvaret mellan de personregisteransvariga som svarar för civiltjänstregistret skulle vara så klart som möjligt föreslås att 88 § 1 mom. i civiltjänstlagen ändras så att civiltjänstcentralen har även till uppgift att lämna ut uppgifter ur civiltjänstregistret liksom också att säkerställa att de registrerades rättigheter enligt artiklarna 12—18 i dataskyddsförordningen tillgodoses. I 94 § 1 mom. i civiltjänstlagen föreslås en teknisk ändring så att det föråldrade omnämmandet av Krigsarkivet ersätts med Riksarkivet. En teknisk ändring föreslås dessutom i rubriken för 12 kap.

Det föreslås att bestämmelserna om ändringssökande ändras så att en begäran om omprövning av civiltjänstcentralens beslut som gäller tjänsteduglighet, förordnande till civiltjänst, förordnande till kompletterande tjänstgöring, uppskov, bestämmande av tjänstgöringsplats, befrielse från tjänstgöring och befrielse från kompletterade tjänstgöring i fortsättningen lämnas till civiltjänstcentralen. Bestämmelserna ska dessutom ändras så att de är förenliga med de allmänna lagarna när det gäller besvärsmyndighet och inlämnande av besvärsskriften.

I propositionen föreslås att åldersgränsen för dem som är skyldiga att fullgöra kompletterande tjänstgöring och som ansöker om återgång till tjänstgöring enligt värnpliktslagen ska slopas. Ansökan om att återgå till tjänstgöring enligt värnpliktslagen ska i fortsättningen kunna göras också av en civiltjänstgörare som fyllt 28 år om denne ännu inte har inlett den kompletterande tjänstgöringen. Förslaget skulle eliminera den gällande lagens missförhållande som har att göra med likabehandling av tjänstgöringspliktiga. Nuförtiden kan den som är skyldigt att fullgöra kompletterande tjänstgöring söka sig tillbaka till försvarsmaktens reserv endast till utgången av det år som han fyllt 28 år under förutsättning att han inte har inlett den kompletterande tjänstgöringen. Efter det år då den person som är skyldig att fullgöra kompletterande tjänstgöring har fyllt 28 år har det inte varit möjligt att lämna in en ansökan om återgång till försvarsmaktens reserv så att ansökan skulle ha kunnat godkännas. Problemet har dykt upp när antalet personer som är skyldiga att delta i kompletterande tjänstgöring stigit sedan 2015 jämfört med tidigare år.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

En höjning av inkvarteringskostnaderna skulle för tjänstgöringsplatsernas del betyda en högre ersättning för ordnandet av inkvartering för civiltjänstgörare. Förslaget beaktar den höjning av boendekostnaderna som efter den gällande lagens ikraftträdande inträffat särskilt inom huvudstadsregionen. Den nya indelningen i kommungrupper skulle dessutom höja nivån på ersättningen särskilt inom huvudstadsregionens kranskommuner och i de stora städerna utanför huvudstadsregionen.

Inkvarteringsersättningarna betalas från moment 32.02.20 i statsbudgeten (förslagsanslag) som gäller civiltjänsten. Årligen används cirka 600 000 euro till ersättningar enligt den gällande lagen. De föreslagna högre ersättningarna skulle innebära en ökning av inkvarteringskostnaderna med cirka 250 000 euro. Budgeten har grundat sig på en uppskattning som gått ut på att cirka 800 000 euro årligen ska användas till inkvarteringsersättningar. Förslaget skulle innebära att i fortsättningen kommer cirka 850 000 euro, dvs. 50 000 euro mer än nuförtiden, att årligen användas till ersättningar för kostnaderna för inkvartering. Den ovan nämnda höjningen av ersättningen ryms inom det förslagsanslag på 4 939 000 euro som i statsbudgeten använts för momentet för civiltjänst, och det finns alltså inte något behov av att höja förslagsanslaget.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Enligt förslaget ska landskapens myndigheter och landskapens affärsverk i fortsättningen kunna vara tjänstgöringsplatser. Bestämmelsen gör det möjligt för civiltjänstgörare att söka sig i tjänst hos landskapens myndigheter och landskapens affärsverk. Verksamheten hos de nuvarande sjukhusen och sjukvårdsdistrikten överförs till landskapens affärsverk, som enligt förslaget också i fortsättningen ska kunna vara tjänstgöringsplatser.

Det förslag om höjning av inkvarteringsersättningen som ingår i propositionen skulle göra det mer lockande för myndigheterna att fungera som tjänstgöringsplatser.

Att ansökan om återgång till reserven möjliggörs också efter det år då personer, som är skyldiga att genomföra kompletterande tjänstgöring, fyllt 28 år medför administrativ börda i någon mån för både civiltjänstcentralen och försvarsmakten. På grund av att antalet ansökningar uppskattas vara litet kan det extra arbetet dock inte anses vara betydande. Det skulle vara möjligt att placera personer som återgår från civiltjänst till reserven på nytt bland försvarsmaktens krigstida trupper.

När bestämmelserna om tjänstgöringsplatser under mobilisering tas direkt in i civiltjänstlagen skapas klarhet i myndigheternas möjligheter att under undantagsförhållanden utnyttja civiltjänstgörarnas arbetsinsats. Nuförtiden har myndighetsparter, som ansett att de skulle ha eventuella behov att använda civiltjänstgörare i vissa uppgifter vid undantagsförhållanden, inte varit medvetna om möjligheten att använda civiltjänstgörare för sådana uppgifter.

Dataskyddsförordningen och också dataskyddslagen för sin del har relativt betydande konsekvenser för myndigheter liksom också för privaträttsliga tjänstgöringsplatser. En betydande konsekvens som följer av dataskyddsförordningen och dataskyddslagen för andra än myndigheter är också den grundläggande ändringen av påföljdssystemet. Andra som är personuppgiftsansvariga med stöd av dataskyddslagen än myndigheter eller evangelisk-lutherska kyrkan i Finland och ortodoxa kyrkan i Finland och deras församlingar, kyrkliga samfundigheter och andra organ kan påföras en administrativ påföljdsavgift för brott mot bestämmelserna i dataskyddsförordningen. De ovan nämnda konsekvenserna kan dock inte betraktas som konsekvenser och kostnader som följer av denna proposition och därför behöver de inte behandlas i större utsträckning i denna proposition. Dataskyddsförordningens och dataskyddslagens konsekvenser har presenterats i propositionen med förslag till en dataskyddslag och i andra riksdagshandlingar som gäller den. Konsekvenserna följer, på det sätt som förklaras i propositionen med förslaget till dataskyddslag, huvudsakligen av dataskyddsförordningen. De ändringar som föreslås i denna proposition är närmast av teknisk art och de bedöms inte ha några väsentliga inverknings på verksamheten vid civiltjänstcentralens eller på tjänstgöringsplatserna. Att utlämnandet av uppgifter ur civiltjänstregistret och tillgodoseendet av de registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen genom den föreslagna ändringen åläggs civiltjänstcentralen bedöms inte heller ha några betydande konsekvenser, eftersom de nämnda uppgifterna redan på basis av den gällande lagstiftningen delvis hör till civiltjänstcentralens uppgifter.

Civiltjänstcentralen meddelar årligen cirka 9 000–10 000 beslut över vilka besvär kan anföras, men antalet besvär som åren 2010–2017 har anförts över centralens beslut har varierat mellan 6 och 23 per år. Det sammanlagda antalet besvär som anförts åren 2010–2017 är 98. Tillämpningen av de allmänna bestämmelserna i fråga om besvärsmyndighet ökar i någon mån den administrativa bördan i samband med civiltjänstcentralens rutinmässiga beslutsfattande, då man skilt för varje beslut måste välja en behörig besvärsmyndighet. När bestämmelser om begäran om omprövning som lämnas till civiltjänstcentralen å andra sidan fogas till lagen, kommer denna skyldighet att elimineras för de största ärendegruppernas del. När begäran om omprövning fogas till lagen och de allmänna bestämmelserna tillämpas, kommer den admi-

nistrativa bördan inom domstolsväsendet att minska något närmast för förvaltningsdomstolen i Östra Finland då alla klagomål som gäller civiltjänsten inte längre styrs till den för behandling. Förslaget minskar den administrativa bördan för civiltjänstcentralen till den delen besvärsskrifter i ärenden som gäller bestämmande av tjänstgöringsplats och byte av tjänstgöringsplats inte längre ska lämnas till civiltjänstcentralen.

4.3 Konsekvenser för civiltjänstgörarnas ställning

Åren 2012—2016 har sammanlagt 960 civiltjänstgörare arbetat på tjänstgöringsplatser inom social- och hälsovården. År 2017 arbetade dessutom 97 civiltjänstgörare på sjukhus och 103 civiltjänstgörare i sjukvårdsdistriktens/kommunalförbundens tjänst. I fortsättningen ska landskap inrätta ett eller flera affärsverk med uppgift att producera sådana social- och hälsovårdstjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar, och andra tjänster enligt vad som föreskrivs särskilt, samt utföra uppgifter som landskapet har anvisat verket utifrån sitt organiseringsansvar. Förslagets syfte är att göra det möjligt för landskapens affärsverk att också fortsättningsvis vara civiltjänstgöringsplatser med undantag för sådana social- och hälsocentraler eller mun- och tandvårdsenheter som tillhandahåller direktvalstjänster, för vilkas del godkännande som tjänstgöringsplats skulle kunna medföra konsekvenser som snedvrider konkurrensen.

I de nuvarande kommunala hälsovårdscentralerna har det varit möjligt för civiltjänstgörare att fullgöra arbetstjänsten t.ex. som läkare, sjukvårdare eller i andra administrativa uppgifter. I civiltjänstregistret ingår 44 kommunala hälsovårdscentraler som har rätt att vara civiltjänstgöringsplatser. I och med landskaps- och social- och hälsovårdreformen ska de social- och hälsovårdscentraler som producerar sådana direktvalstjänster som avses i lagen om kundens valfrihet inom social- och hälsovården i fortsättningen inte kunna vara tjänstgöringsplatser på samma sätt som de kommunala social- och hälsovårdscentralerna nuförtiden eftersom de i praktiken verkar i ett konkurrensläge med privata aktörer. Åren 2012–2017 har sammanlagt 13 civiltjänstgörare varit i tjänst hos kommunala hälsovårdscentraler och 69 civiltjänstgörare inom städernas hälsovårdsväsende. Jämfört med nuläget betyder ikraftträdandet av landskapsreformen och social- och hälsovårdsreformen att 10–15 civiltjänstgörare årligen inte sysselsätts i uppgifter på sådana tjänstgöringsplatser inom social- och hälsovården som också fortsättningsvis kan vara tjänstgöringsplatser utan några begränsningar som konkurrensneutraliteten medför. Att landskapens affärsverks mun- och tandvårdsenheter utesluts från skaran av eventuella tjänstgöringsplatser innebär att uppskattningsvis 0—2 civiltjänstgörare årligen inte sysselsätts i uppgifter inom mun- och tandvården, om de inte hittar tjänstgöringsplats för arbetstjänsten på något annat ställe inom sektorn.

Den ändring som innebär höjning av inkvarteringsersättningen skulle minska de oegentligheter som nuförtiden är förenade med ordnandet av inkvartering för civiltjänstgörare under arbetstjänsten, när tjänstgöringsplatsen skulle ha större incitament än nuförtiden att ordna inkvartering för civiltjänstgöraren under tiden för arbetstjänst. Förslaget kan till vissa delar minska antalet sådana fall där tjänstgörarens egen bostad anvisas som inkvartering.

Förslaget skapar klarhet i civiltjänstgörarens ställning i en situation där det sker en övergång till sådana undantagsförhållanden som avses i civiltjänstlagen och värnpliktslagen när en ansökan om civiltjänst som godkänts under normala förhållanden inte kan bli föremål för omprövning hos nämnden för prövningen av värnpliktigas övertygelse och befrielsen från vapentjänst sker direkt på basis av det administrativa beslutet om godkännande av ansökan om civiltjänst.

När tydligare bestämmelser om eventuella tjänstgöringsplatser under mobilisering än tidigare utfärdas i civiltjänstlagen ökar civiltjänstgörarnas medvetenhet om deras skyldigheter vid undantagsförhållanden.

De behov att ändra lagstiftningen som följer av dataskyddsförordningen och upphävandet av personuppgiftslagen är närmast av teknisk art och de bedöms inte ha några konsekvenser för civiltjänstgörarnas ställning som registrerade. Propositionens förslag om att skapa klarhet i de uppgifter som ankommer på civiltjänstcentralen i egenskap av personuppgiftsansvarig och det att bestämmelser om uppgifterna utfärdas direkt i lag klarlägger ansvarsfördelningen mellan de personuppgiftsansvariga i förhållande till civiltjänstgöraren. De nya rättigheter som följer av dataskyddsförordningen och dataskyddslagen har behandlats i förslaget till dataskyddslag och i andra riksdagshandlingar som gäller den.

Slopandet av den åldersgräns som gäller återgång till reserven ökar likabehandlingen av sådana personer i olika åldrar som är skyldiga att fullgöra kompletterande tjänstgöring.

4.4 Övriga samhällseliga konsekvenser

Civiltjänstgöringen är en del av den skyldighet att försvara landet som anges i grundlagen och som varje finsk medborgare är skyldig att delta i eller att bistå försvaret. När klarhet skapas i civiltjänstlagens bestämmelser om tjänstgöring vid undantagsförhållanden framhävs civiltjänstgöringens samhällseliga betydelse och stärks förtroendet för civiltjänstgöringssystemet, särskilt bland sådana personer som väljer civiltjänsten för att fullgöra sin skyldighet att försvara landet.

De förslag som omfattar landskapens myndigheter och affärsverk, inklusive förslagen att bevara tjänstgöringsplatserna inom social- och hälsovårdssektorn, stöder civiltjänstcentralens prestationsmöjligheter i fråga om uppgifter som tjänar samhällets totala säkerhet.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

De förslag som ingår i propositionen har beretts i den arbetsgrupp för utredning av behovet att ändra civiltjänstlagen som inrättades genom arbets- och näringsministeriets beslut av den 13 november 2017. I arbetsgruppen ingick företrädare utöver arbets- och näringsministeriet dessutom också för försvarsministeriet, inrikesministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, civiltjänstcentralen, huvudstaben, Beväringförbundet rf samt Vapenvägrarförbundet rf. Arbetsgruppen avslutade sitt arbete den 31 maj 2018. En promemoria har sammanställts av arbetsgruppens arbete. Promemorian har publicerats på arbets- och näringsministeriets webbplats (<http://tem.fi/hankesivu/-/hankesivu/hanke?tunnus=TEM074%3A00%2F2017>).

Regeringspropositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet som tjänsteuppdrag efter det att arbetsgruppen avslutat sitt arbete.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Ett utkast till propositionen var ute på remiss 20.6–22.8.2018. Utlåtande begärdes också över promemorian från den arbetsgrupp som hade till uppgift att utreda behoven att revidera civiltjänstlagen.

Utlåtande erhöles från sammanlagt 37 olika instanser. Nio av dem hade inga kommentarer till eller anmärkningar på propositionen. Begäran om utlåtande, erhållna utlåtanden och ett sam-

RP 294/2018 rd

mandrag av utlåtandena har publicerats på arbets- och näringsministeriets webbplats (<https://tem.fi/hankesivu/-/hankesivu/hanke?tunnus=TEM074:00/2017>).

De viktigaste iakttagelser som tagits upp i utlåtandena berör särskilt de förslag som gäller 8, 47, 65 a och 88 § i civiltjänstlagen.

I utlåtandena från finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira), Helsingfors stad och KT Kommunarbetsgivarna fästes uppmärksamhet särskilt vid de ändringar i propositionsutkastet som gäller landskapsreformen och social- och hälsovårdsreformen. Enligt utlåtandena från både finansministeriet och Helsingfors stad förutsätter förslaget till ändring av 8 § i civiltjänstlagen fortsatt beredning i fråga om 2 mom. 2 punkten som gäller landskap och deras myndigheter. Också den föreslagna 65 a §, som gäller tjänstgöringsplatserna under mobilisering, skulle enligt finansministeriets syn preciseras terminologiskt. I utlåtandet från Helsingfors stad konstateras att om man överhuvudtaget vill behandla de eventuella landskapen i utkastet till lagförslag, ska bestämmelserna om tjänstgöringsplatser vara förenliga med de bestämmelser som gäller kommuner.

Med anledning av remissfeedbacken har förslaget angående 8 § 2 mom. 2 och 3 punkten i civiltjänstlagen preciserats i fråga om den terminologi som gäller landskap och kommuner samt deras affärsverk. Vid den fortsatta beredningen har propositionen preciserats också så att utöver landskapens affärsverk som producerar direktvalstjänster har också landskapens affärsverks mun- och tandvårdsenheter som producerar ovan nämnda tjänster uttryckligen föreslagits bli uteslutna av konkurrensneutralitetsskäl.

Uppmärksamhet fästes vid förslagen till 8 § om tjänstgöringsplatserna och till 65 a § om tjänstgöringsplatserna under mobilisering också till övriga delar. Undervisnings- och kulturministeriet föreslog att den felaktiga hänvisning som fanns i 8 § 2 mom. 5 punkten korrigeras så att den avser yrkeshögskolor som har ett i 7 § i yrkeshögskolelagen avsett tillstånd. En motsvarande ändring behövde göras också i den föreslagna 65 a § 2 mom. 4 punkten. Vapenvägrarförbundet rf och Finlands Fredsförbund ansåg det inte motiverat att Räddningsinstitutet skilt fogas till den förteckning över tjänstgöringsplatser som ingår i 8 § 2 mom. eller bland tjänstgöringsplatserna under mobilisering enligt 65 a § i civiltjänstlagen. Enligt Vapenvägrarförbundet rf och Finlands Fredsförbund skulle civiltjänstgörarnas uppgifter i en krissituation överhuvudtaget kunna bestämmas genom beredskapslagen i stället för civiltjänstlagen.

Sådana ändringar som föreslogs i remissfeedbacken har gjorts i 8 § om tjänstgöringsplatser och i 65 a § om tjänstgöringsplatser under mobilisering. Att Räddningsinstitutet nämns som en tjänstgöringsplats enligt 8 § i civiltjänstlagen och tjänstgöringsplats under mobilisering enligt 65 a § i civiltjänstlagen kan anses vara motiverat med beaktande av Räddningsinstitutets ökade betydelse som ett ställe som tillhandahåller fortbildning inom civiltjänsten och eftersom Räddningsinstitutets uppgifter kan anses lämpa sig väl som uppgifter för en tjänstgöringsplats under mobilisering. Att Räddningsinstitutet nämns som en tjänstgöringsplats enligt 8 § i civiltjänstlagen förändrar inte nuläget i lagstiftningen. Att bestämmelserna om uppgifterna enligt civiltjänstlagen under undantagsförhållanden bibehålls i civiltjänstlagen på samma sätt som nuförtiden har motiverats i betänkandet från arbetsgruppen som hade till uppgift att utreda behovet att revidera civiltjänstlagen.

Många remissinstanser välkomnade det förslag som ingår i 47 § i propositionsutkastet, som går ut på att maximibeloppen av inkvarteringsersättningar som betalas till tjänstgöringsplatserna ska justeras vart tredje år så att de motsvarar de ändringar som skett i den allmänna hyresnivån. Finansministeriet understödde dock inte förslaget på grund av att föresatsen avviker från målet att minska de indexbundna utgifterna i budgeten. Enligt finansministeriet avviker inkvarteringsersättningen till sin natur från t.ex. det indexbundna allmänna bostadsbidraget,

eftersom den betalas som ersättning till den som tillhandahåller en civiltjänstgöringsplats och som svarar för underhållet och inkvarteringen av civiltjänstgörare och får deras arbetsinsatser till sitt förfogande under tjänstgöringstiden. I finansministeriets och dataombudsmannens byrås utlåtanden fästes uppmärksamhet också vid förslaget i 88 § 1 mom. som gäller de personuppgiftsansvariga. Remissinstanserna föreslog att man skulle överväga möjligheten att utfärda bestämmelserna om civiltjänstcentralens uppgifter i egenskap av personuppgiftsansvarig så att uppgifterna framgår av själva bestämmelsen.

Vid den fortsatta beredningen av propositionen har 47 § i civiltjänstlagen ändrats så att man ur paragrafen har strukit omnämmandet att maximibeloppet av inkvarteringsersättning ska justeras vart tredje år. En justering av maximibeloppet av inkvarteringsersättningar, så att det motsvarar den inträffade höjningen av boendekostnaderna och nuläget, är möjlig att göra genom ändring av lagstiftningen. Förslaget i 88 § 1 mom. har ändrats så att det motsvarar feedbacken från remissinstanserna.

I många utlåtanden togs ställning också till betänkandet från arbetsgruppen för utredning av behoven att revidera civiltjänstlagen och de slutsatser som presenterades i det. En del av remissinstanserna betraktade förslaget att statliga myndigheter eller statliga affärsverk som är nyttiga ur den totala säkerhetens synvinkel skulle kunna vara civiltjänstgöringsplatser och förslaget att det skulle vara möjligt att från inledd civiltjänst övergå till beväringstjänst som bra förslag. I några utlåtanden fästes uppmärksamhet också vid andra förslag som arbetsgruppen behandlat, t.ex. frågan om civiltjänstgöringens längd.

Den förevarande regeringspropositionen innehåller de förslag som arbetsgruppen för utredning av behovet att revidera civiltjänstlagen var enig om. Under den fortsatta beredningen av propositionen utredde arbets- och näringsministeriet tillsammans med försvarsministeriet, Huvudstaben och civiltjänstcentralen möjligheten att till propositionen foga förslag om möjlighet att från inledd civiltjänst övergå till beväringstjänst. Det bedömdes dock inte ändamålsenligt att förverkliga förslaget, eftersom de dagar under vilka den tjänstgöringspliktige genomfört civiltjänst borde av skäl som gäller likabehandlingen av de tjänstgöringspliktiga sannolikt ha behövt räknas fullt tillgodo vid beräkningen av tjänstgöringstiden i beväringstjänst, vilket kunde ha inneburit att tjänstgöringstiden för dem som återgått till beväringstjänst kunnat ta slut innan beväringstjänsten skulle ha hunnit genomföras i dess helhet enligt den planerade tidtabellen. Av denna anledning lämnas propositionen i dess ursprungliga form i fråga om förslagen.

6 Samband med andra propositioner

Regeringen lämnade den 2 mars 2017 en proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lämnande av underrättelse enligt artikel 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (RP 15/2017 rd). Regeringen lämnade dessutom den 8 mars 2018 en proposition till riksdagen med förslag till lag om kundens valfrihet inom social- och hälsovården och till vissa lagar som har samband med den (RP 16/2018 rd). Propositionerna om landskapsreformen och om social- och hälsovårdsreformen behandlas samtidigt i riksdagen. I 8 § 2 mom. 2 punkten och 65 a § 2 mom. 2 punkten i lagförslaget finns bestämmelser om landskapens myndigheter och affärsverk, vilket innebär att paragraferna i fråga kan träda i kraft först efter det att lagstiftningen om landskap har trätt i kraft.

Regeringen överlämnade dessutom den 8 mars 2018 till riksdagen en proposition med förslag till lagstiftning om verkställigheten av landskapsreformen och om omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter (RP 14/2018 rd). I den regeringspropositionen föreslås bl.a. ändring av civiltjänstlagens 8 § som också föreslås bli ändrad i denna proposition.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

Civiltjänstlagen

8 §. *Civiltjänstgöringsplatser.* Paragrafens 1 mom. motsvarar gällande lag.

Den ändring som föreslås i 2 mom. avser skapa klarhet i det rättsläge som följer av ikraftträdandet av landskapsreformen och social- och hälsovårdsreformen. Till momentet fogas en ny 2 punkt där det föreskrivs att tjänstgöringsplats kan vara en landskapsmyndighet eller ett landskaps affärsverk, med undantag av ett sådant affärsverks i 16 § i lagen om kundens valfrihet inom social- och hälsovården (/) avsedda social- och hälsovårdscentral eller mun- och tandvårdsenhet. Landskapen ska vara offentligrättsliga samfund och således har också landskapens myndigheter i fortsättningen möjlighet att vara tjänstgöringsplatser på samma sätt som statliga och kommunala myndigheter. Enligt 52 § 1 mom. i landskapslagen ska landskapet inrätta ett eller flera affärsverk med uppgift att producera sådana social- och hälsovårdstjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar, och andra tjänster enligt vad som föreskrivs särskilt, samt utföra uppgifter som landskapet har anvisat verket utifrån sitt organiseringsansvar. Enligt paragrafens 2 mom. fungerar landskapets affärsverk som en del av landskapet. På motsvarande sätt som kommunala och statliga affärsverk ska landskapens affärsverk i fortsättningen kunna vara tjänstgöringsplatser, om godkännandet som tjänstgöringsplats inte har konkurrenssnedvridande effekter. Som civiltjänstgöringsplats ska i fortsättningen inte heller kunna godkännas sammanslutningar som verkar i ett klart konkurrensläge i förhållande till sådana privaträttsliga företag som verkar i motsvarande bransch. Motiveringen motsvarar motiveringarna till den föreslagna 3 punkten i fråga om kommunala affärsverk.

På grund av kravet angående jämlika verksamhetsförutsättningar för den offentliga och den privata näringsverksamheten, dvs. konkurrensneutralitet, föreslås i punkten också direkta bestämmelser om att i 16 § i lagen om kundens valfrihet inom social- och hälsovården avsedda landskapens affärsverks social- och hälsocentraler eller mun- och tandvårdsenheter inte kan vara tjänstgöringsplatser. Enligt lagen om kundens valfrihet inom social- och hälsovården har landskapens affärsverks social- och hälsocentraler samt mun- och tandvårdsenheter till uppgift att producera sådana direktvalstjänster som anges i 3 kap. i den lagen och som också kan produceras av sådana privata tjänsteproducenter som godkänts som tjänsteproducenter. Lagen om kundens valfrihet inom social- och hälsovården gör det således möjligt för privata tjänsteproducenter att verka i ett konkurrensläge i förhållande till landskapens affärsverks social- och hälsocentraler samt mun- och tandvårdsenheter. Det att landskapens affärsverks social- och hälsocentraler eller mun- och tandvårdsenheter fungerar som tjänstgöringsplatser enligt civiltjänstlagen skulle kunna bringa landskapens affärsverk konkurrensfördelar för i förhållande till sådana privata social- och hälsocentraler eller mun- och tandvårdsenheter som tillhandahåller direktvalstjänster, och för att detta skulle kunna undvikas bör det föreskrivas att landskapens affärsverks social- och hälsocentraler eller en mun- och tandvårdsenhet inte kan vara tjänstgöringsplatser.

Enligt den 3 punkt som föreslås i momentet ska kommunala myndigheter eller kommunala affärsverk kunna vara tjänstgöringsplatser. På det sätt som framgår av förarbetena till den gällande civiltjänstlagen (RP 140/2007 rd) har kommunala affärsverk kunnat vara tjänstgöringsplatser redan med stöd av den gällande lagen. Syftet med den föreslagna ändringen är alltså inte att ändra nuläget, utan syftet är att uttryckligen i bestämmelsen framhäva kommunala affärsverks möjligheter att vara tjänstgöringsplatser på motsvarande sätt som landskapens af-

färsverk enligt den föreslagna 2 punkten. På motsvarande sätt som nämns i motiveringarna till den gällande civiltjänstlagen (RP 140/2007) bör man också fortsättningsvis vid behandlingen av kommunala affärsverks ansökningar om att få vara tjänstgöringsplatser utreda att godkännande som tjänstgöringsplats inte har några konkurrensnedvridande effekter. Som civiltjänstgöringsplats ska i fortsättningen inte heller kunna godkännas sammanslutningar som verkar i ett klart konkurrensläge i förhållande till sådana privaträttsliga företag som verkar i motsvarande bransch.

Till momentet fogas nya 4–6 punkter enligt vilka universitet, yrkeshögskolor och anordnarna av yrkesutbildning kan vara tjänstgöringsplatser. Syftet med bestämmelserna är att skapa klarhet i nuläget, eftersom läroanstalternas juridiska form nuförtiden kan variera i praktiken. Universitet är numera stiftelser eller offentligrättsliga inrättningar. Yrkeshögskolor är verksamma i aktiebolagsform. De som ordnar yrkesutbildning är av tradition verksamma i aktiebolagsform eller som stiftelser. Målet för läroanstalter som är verksamma i bolagsform är dock inte att eftersträva ekonomisk vinst, och därför lämpar sig också de som tjänstgöringsplatser.

I den nya 7 punkten som ska fogas till momentet föreslås att också Räddningsinstitutet ska kunna vara tjänstgöringsplats. Enligt 2 § 1 mom. i lagen om Räddningsinstitutet (607/2006) ska Räddningsinstitutet ordna yrkesinriktad grundutbildning inom räddningsväsendet och nödcentralverksamheten, utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen för räddningsväsendets befäl, utbildning som ger beredskap för störningar under normala förhållanden och för undantagsförhållanden samt för sin del svara för forsknings- och utvecklingsverksamheten inom räddningsväsendet, samordningen av forskningsverksamheten samt vid behov även för andra uppgifter som lämpar sig för institutets verksamhetsområde. Förslaget innebär ingen förändring i nuläget, eftersom Räddningsinstitutet har haft civiltjänstgörare som fullgjort sin arbetstjänst där.

I momentet föreslås nya 8 och 9 punkter som motsvarar 2 mom. 3 och 4 punkten i gällande lag.

Det föreslås att en ny 1 punkt fogas till 3 mom. Enligt punkten kan försvarsministeriet och ämbetsverken eller inrättningarna inom dess förvaltningsområde inte vara civiltjänstgöringsplatser. Bestämmelsen motsvarar nuvarande praxis eftersom civiltjänstgörare av övertygelse-skäl inte söker sig till tjänst inom försvarsministeriets förvaltningsområde, och det skulle vara svårt i praktiken att där erbjuda dem sådana uppgifter som beaktar deras övertygelse. Till-sammans med de ändringar som föreslås i 2 mom. innebär bestämmelsen att den övriga of-fentliga sektorn, med undantag av försvarsministeriet och dess förvaltningsområde, skulle kunna vara tjänstgöringsplats.

I momentet föreslås en ny 2 punkt som motsvarar 1 punkten i det gällande 3 mom.

Till momentet fogas också en ny 3 punkt där det föreskrivs att riksdagsgrupper inte kan vara tjänstgöringsplatser för civiltjänstgörare. Syftet med bestämmelsen är att skapa klarhet i tolkningen av frågan. I 6 § i lagen om riksdagsgrupper (979/2012) föreskrivs följande om med-lemskapet i en riksdagsgrupp: En riksdagsgrupp består av de personer som vid senaste riksdagsval blev invalda från samma registrerade partis eller valmansförenings kandidatlista från andra valkretsar än landskapet Ålands valkrets och av andra riksdagsledamöter som gruppen har godkänt som medlemmar. En riksdagsgrupps verksamhet betraktas som partibunden in-tresseorganisationsverksamhet. Civiltjänstlagens syfte i fråga om civiltjänstgöringsplatserna och -uppgifterna är att hålla en så opartisk linje som möjligt. Regleringen är motiverad ef-tersom det inte heller är möjligt att kombinera värnplikstjänst med verksamhet i någon poli-tisk intresseorganisation.

Till momentet föreslås nya 4 och 5 punkter som motsvarar 2 och 3 punkten i det gällande 3 momentet.

Till momentet ska fogas också en ny 6 punkt som gäller förutsättningarna för en civiltjänstgöringsplats att vara en tjänstgöringsplats. En civiltjänstgöringsplats ska ha förutsättningar att utföra de uppgifter enligt 1 mom. som ankommer på en civiltjänstgöringsplats och ordna tillräcklig handledning och övervakning av civiltjänstgörare under arbetstjänsten. Förslaget förändrar inte nuläget, eftersom sådana aktörer som saknar förutsättningar för att fullgöra sina skyldigheter i praktiken inte har godkänts som civiltjänstgöringsplats. Syftet med bestämmelsen är att skapa klarhet i rättsläget och gallra bort sådana ansökningar om godkännande som civiltjänstgöringsplats av vilka det uppenbart framgår att tjänstgöringsplatsen inte skulle klara av att fullgöra sina skyldigheter. Verksamhetsförutsättningarna bör bedömas exempelvis på den grunden huruvida tjänstgöringsplatsen har tillräckligt med personal för att kunna ordna handledning och övervakning av civiltjänstgörare. Bestämmelsen uttrycker också tjänstgöringsplatsens ansvar för ordnande av handledningen och övervakningen av civiltjänstgörare under hela den tid tjänstgörarna är skyldiga att fullgöra arbetstjänst, inklusive tjänstgöringsplatsens semesterperioder.

Paragrafens 3 mom. motsvarar 3 mom. i gällande paragraf.

9 §. *Behandling av ansökan om och återkallande av rätten att vara civiltjänstgöringsplats.* Den gällande paragrafens 2 mom. innehåller en hänvisning till 8 § 2 mom. 3 och 4 punkten som föreslås bli ändrade. Det föreslås därför att 2 mom. ändras så att den hänvisning till 8 § 2 mom. 3 punkten som ingår i momentet ändras till en hänvisning till 8 § 2 mom. 8 punkten i den föreslagna lagen. Det föreslås vidare att momentets hänvisning till 8 § 2 mom. 4 punkten ändras så att den utgör en hänvisning till 8 § 2 mom. 9 punkten i den föreslagna lagen. Momentet preciseras också så att där vid sidan av religiöst samfund uttryckligen nämns också dess församling och utöver allmännyttigt samfund också nämns förening och stiftelse. Genom preciseringen ändras inte nuläget i lagstiftningen, eftersom civiltjänstcentralen redan på basis av den gällande lagstiftningen (RP 140/2007 rd) av huvudstaben begär ett utlåtande över nämnda aktörers ansökningar om att vara civiltjänstgöringsplatser. I momentet görs dessutom en teknisk språklig ändring.

I övrigt motsvarar paragrafen gällande lag.

13 §. *Behandling av ansökan om civiltjänst.* Stavningen av namnet på försvarsmakten i 1 mom. ändras så att namnet har stor begynnelsebokstav.

Paragrafens 2 mom. motsvarar gällande lag.

Paragrafens 3 mom. ska ändras så att det motsvarar de ändringar som nedan föreslås i 18 §, så att den informativa hänvisningen i momentet endast gäller behandlingen av ansökan om civiltjänst när beslutet om extra tjänstgöring och tjänstgöring under mobilisering fattas och inte civiltjänstgörarens ställning under förhållandena i fråga. Eftersom både den gällande paragrafen och den nedan föreslagna 18 § innehåller en hänvisning till bestämmelserna om beslut om extra tjänstgöring och tjänstgöring under mobilisering, ska i momentet i fortsättningen hänvisas direkt till värnpliktslagens bestämmelser om nämnda förhållanden i stället för civiltjänstlagens bestämmelser. Förslaget ändrar dock inte nuläget, eftersom de förhållanden med extra tjänstgöring och tjänstgöring under mobilisering, som avses i 64 och 65 § i civiltjänstlagen, följer omedelbart på motsvarande förhållanden som anges i värnpliktslagen.

18 §. *Ansökan om civiltjänst under särskilda förhållanden.* Paragrafen föreslås bli ändrad så att det förfarande för övertygelseprövning som avses i 4 kap. i civiltjänstlagen i fortsättningen

ska gälla endast sådana personer som ansökt om civiltjänst men vars ansökan inte har godkänts innan republikens president fattar beslut om extra tjänstgöring eller tjänstgöring under mobilisering enligt värnpliktslagen. Enligt förslaget ska gränsdragningen i fråga om vilka ansökningar som ska överföras för övertygelseprövning göras på basis av det huruvida förvaltningsbeslutet om ansökan om civiltjänst har meddelats eller inte. I praktiken är tiden för behandling av en ansökan om civiltjänst mycket kort efter det att ansökan lämnats in, och ansökan ska godkännas om den uppfyller de övriga förutsättningar som anges i lag. Förslagets syfte till denna del är att skapa klarhet i rättsläget och förslaget kommer inte att på grund av den korta behandlingstiden för ansökningarna ha någon verkan på ansökningarna om civiltjänst vid de förhållanden då man övergår till undantagsförhållanden. Bestämmelserna om sökande av ändring i ett beslut som gäller ansökan om civiltjänst har motiverats närmare i förarbetena till den gällande civiltjänstlagen (RP 140/2007 rd). I paragrafen ändras dessutom stavningen av namnet på försvarsmakten så att ordet har stor begynnelsebokstav. Paragrafen motsvarar till övriga delar 1 mom. i gällande lag.

Ur paragrafen stryks bestämmelserna i det gällande 2 mom., där det föreskrivs att en värnpliktig som fullgjort tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor och som har godkänts att fullgöra civiltjänst, men som inte har inlett kompletterande tjänstgöring innan ett i 1 mom. avsett beslut av republikens president om extra tjänstgöring eller beslut om tjänstgöring under mobilisering av försvarsmakten utfärdas, är skyldig att ge en redogörelse för sin övertygelse på begäran av prövningsnämnden för värnpliktigas övertygelse. Ur paragrafen ska dessutom strykas det gällande 3 momentets bestämmelser om att civiltjänstgörarens redogörelse för sin övertygelse till prövningsnämnden för värnpliktigas övertygelse ska i en situation som avses i 2 mom. behandlas som en ny ansökan om civiltjänst, om civiltjänstgöraren redan har godkänts att göra civiltjänst och att prövningsnämndens beslut samtidigt undanröjer ett tidigare beslut till den värnpliktige om hans ansökan om civiltjänst.

Målet med ändringen är att skapa klarhet i ställningen för dem som söker sig till civiltjänst under sådana förhållanden som är nära de undantagsförhållanden som avses i värnpliktslagen och civiltjänstlagen. Ur lagen undanröjs samtidigt ett missförhållande enligt vilket ställningen för den som fullgjort sin tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor och som har godkänts att fullgöra civiltjänst i praktiken varit kopplad till den tidpunkt då personen förordnats att inleda den kompletterande tjänstgöringen. Förslaget innebär att det i fortsättningen inte längre är möjligt att ta ett redan utfärdat förvaltningsbeslut om godkännande för civiltjänst upp för ny behandling i prövningsnämnden för värnpliktigas övertygelse fastän man efter det att ansökan godkänts har övergått till undantagsförhållanden enligt värnpliktslagen, då en prövningsnämnd bör tillsättas.

47 §. Anvisande av inkvartering och ersättningar för inkvartering. Paragrafens rubrik ändras så att den blir mer informativ. Den föreslagna rubriken motsvarar bättre än rubriken i gällande lag innehållet i paragrafen som innehåller bestämmelser om tjänstgöringsplatsernas skyldighet att anvisa civiltjänstgörare inkvartering och deras möjlighet att av staten få ersättning för kostnaderna för inkvartering.

Paragrafens 1 mom. innehåller på motsvarande sätt som den gällande civiltjänstlagen en grundläggande bestämmelse om civiltjänstgörarnas inkvartering där det föreskrivs att civiltjänstgöringsplatsen ska skriftligen anvisa civiltjänstgöraren inkvartering när arbetstjänsten inleds. Anvisande av inkvartering har motiverats närmare i förarbetena till den gällande civiltjänstlagen (RP 140/2007 rd).

I paragrafens 2 mom. inkluderas på motsvarande sätt som i 2 och 3 mom. i den gällande lagen de allmänna principer som ska följas när det gäller ersättningar som staten betalar till civiltjänstgöringsplatserna för ordnande av inkvarteringen. Bestämmelsen om betalning av er-

sättning görs klarare på det sättet att av den framgår att ersättning betalas på den ansökan som civiltjänstgöringsplatsen lämnat. Ur bestämmelserna stryks som onödigt ett omnämnande att inkvarteringsersättningar inte betalas till civiltjänstcentralen, eftersom civiltjänstcentralen nuförtiden utgör en del av statens organisation och inkvarteringsersättningarna och kostnaderna för verkställande av civiltjänsten nuförtiden betalas från samma moment i statens budget.

I paragrafens 3 mom. finns bestämmelser om maximibeloppet för ersättningarna enligt den ort där inkvarteringen sker. De faktiska kostnader som inkvarteringen medför för civiltjänstgöringsplatsen bestäms på basis av den ort där inkvarteringsstället är beläget, och därför är det ändamålsenligt att ersättningarna på motsvarande sätt som i det gällande 1 mom. indelas i nivåer enligt den ort där inkvarteringsstället finns. Nivåindelningen av kommunerna ska dock ändras så att den motsvarar den områdesmässiga indelningen i nivåer av de maximala boendeutgifterna enligt 10 § 3 mom. i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014). Enligt förarbetena till bestämmelsen i fråga (RP 52/2014 rd) motsvarar klassificeringen tidigare nivåindelning, som då har baserats på medelhyrorna för mottagare av bostadsbidrag i olika kommuner. Eftersom majoriteten av de inkvarteringsställen som anvisas för civiltjänstgörarna är privata hyresbostäder, är det motiverat att använda motsvarande klassificering också i civiltjänstlagen. Bestämmelser om kommungrupperna föreslås i 1–4 punkten i momentet. I de ovan nämnda punkterna föreskrivs det också om de maximibelopp av ersättningar som tillämpas i varje kommungrupp när lagen träder i kraft. De föreslagna maximibeloppen av inkvarteringsersättningar baserar sig på den höjning i hyresnivån som skett efter den nuvarande civiltjänstlagens ikraftträdande år 2008 i förhållande till de maximibelopp som anges i den gällande lagen.

Det föreslagna 4 mom. motsvarar den gällande paragrafens 3 mom. Klarhet skapas i formuleringen av bestämmelsens första mening, så att den motsvarar den i 1 mom. föreslagna skyldigheten för tjänstgöringsplatser att anvisa civiltjänstgörare inkvartering.

Det föreslagna 5 mom. motsvarar det gällande 4 mom. Ordalydelsen i bestämmelsen ändras så att det sakligt är fråga om ansökan om ersättning i stället för debitering.

Den gällande paragrafens 5 mom. innehåller ett bemyndigande enligt vilket bestämmelser om förfarandet för ersättande av inkvarteringskostnader kan utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelsen har visat sig vara onödig, varför det föreslås att momentet slopas. Det ovan nämnda 5 mom. ska såldes vara paragrafens sista moment.

65 §. Tjänstgöring under mobilisering. Paragrafens 1 mom. motsvarar gällande lag.

Paragrafens 2 mom. ändras så att namnet på försvarsmakten har stor begynnelsebokstav. Till övriga delar motsvarar momentet gällande lag. Enligt momentet kan civiltjänstgörarna vid behov förordnas till tjänstgöring genom arbets- och näringsministeriets kungörelse. På kungörelsen tillämpas lagen om offentliga kungörelser (34/1925). I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av förvaltningslagen, upphävande av lagen om offentliga kungörelser och ändring av 12 kap. 3 § i jordabalken (RP 239/2018 rd) föreslås det att lagen om offentliga kungörelser upphävs och att en allmän bestämmelse om offentliga kungörelser fogas som en ny 62 a § till förvaltningslagen (434/2003). Den föreslagna allmänna bestämmelsen om kungörelser kan i fortsättningen också tillämpas på sådan kungörelse som avses i momentet.

Paragrafens 3 mom. motsvarar gällande lag.

De bestämmelser om civiltjänstgörarnas tjänstgöringsplatser under mobilisering och bestämmelser om förordnande av civiltjänstgörare till tjänstgöring under mobilisering som ingår i 4–

6 mom. i den gällande paragrafen ska i fortsättningen placeras i den nya 65 a § som föreslås bli fogad till lagen.

65 a §. Tjänstgöringsplatser under mobilisering och bestämmande av tjänstgöringsplats. I paragrafen föreskrivs på motsvarande sätt som i 65 § 4 och 6 mom. i den gällande civiltjänstlagen om civiltjänstgörarnas tjänstgöringsplatser under mobilisering och om förordnande av civiltjänstgörare till tjänstgöringsplatser under mobilisering. Syftet med den föreslagna regleringen är att rätta till den gällande civiltjänstlagens hänvisningar till den räddningslag som har upphävts 2011 och till andra myndigheter vars namn har ändrats efter den gällande lagens ikraftträdande. Förtydligandet av formuleringen av bestämmelsen syftar dessutom till att skapa klarhet i civiltjänstgörarnas ställning under mobilisering. Genom förslagen ändras dock inte nuläget i fråga om civiltjänstgörarnas skyldigheter eller myndigheternas uppgifter under undantagsförhållanden. Syftet med bestämmelserna om civiltjänstgörarnas skyldigheter under undantagsförhållanden är att på motsvarande sätt som i den gällande civiltjänstlagen göra det möjligt att tillvarata civiltjänstgörarnas arbetsinsats exempelvis vid upprätthållandet av myndighetsfunktionerna och i biträdande uppgifter, om detta är behövligt under undantagsförhållanden.

I 1 mom. föreskrivs att civiltjänstgörarna fullgör sin tjänstgöring under mobiliseringen vid tjänstgöringsplatserna under mobilisering under ledning av och underställda dem. Bestämmelserna motsvarar nuläget eftersom det också i 65 § 4 mom. i den gällande civiltjänstlagen föreskrivs att civiltjänstgöraren fullgör sin tjänstgöring under mobilisering under ledning av och underställd olika myndigheter än i normala förhållanden. Tjänstgöringen under mobilisering fullgörs vid tjänstgöringsplatsen under mobilisering under ledning av och underställd den. Tjänstgöringsplatsen under mobilisering ska svara för alla skyldigheter som hör till en tjänstgöringsplats vid tjänstgöringen under mobilisering.

I 2 mom. föreskrivs om tjänstgöringsplatserna under mobilisering. Regleringen motsvarar långt nuläget enligt det gällande 65 § 4 mom. där det föreskrivs att tjänstgöring under mobilisering har kunnat ske under ledning av och underställd civiltjänstcentralen, räddningsmyndigheter och olika myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och befolkningsskyddet eller undervisningsministeriet och ministeriet underställda ämbetsverk. Enligt förslaget ska bestämmelserna om tjänstgöringsplatserna under mobilisering i fortsättningen utfärdas direkt i civiltjänstlagen. På motsvarande sätt som i den gällande civiltjänstlagen ska myndigheternas uppgifter bestämmas enligt de bestämmelser som gäller varje enskild sektor eller enligt annan lagstiftning. Det som är gemensamt för uppgifterna för sådana myndigheter som fungerar som tjänstgöringsplatser är att de, med undantag för vissa eventuella specialuppgifter, kan anses vara av civil karaktär. Civiltjänstgörare skulle då på det sätt som avses i 36 § i civiltjänstlagen med respekt för deras övertygelse placeras vid sådana tjänstgöringsplatser för att fullgöra tjänstgöring under mobilisering.

Bestämmelserna om tjänstgöringsplatserna under mobilisering bör vara tillräckligt uppluckrade för att det ska vara möjligt att vid behov styra civiltjänstgörarnas arbetsinsatser till sådana uppgifter under undantagsförhållanden där det finns ett faktiskt behov av arbetskraft. Då skulle några tjänstgöringsplatser inte heller uteslutas oavsiktligt på grund av eventuella förändringar som sker i myndigheternas organisationer. Bestämmelserna om tjänstgöring under undantagsförhållanden, de myndigheter som kan vara tjänstgöringsplatser och eventuella tjänsteuppgifter har motiverats närmare i förarbetena till den gällande civiltjänstlagen (RP 140/2007 rd).

Den 1 punkt som föreslås i momentet omfattar olika ministerier och ämbetsverk, myndigheter och offentligt rättsliga sammanslutningar och inrättningar. Genom bestämmelsen utesluts möjligheten för försvarsministeriet och dess förvaltningsområde att fungera som tjänstgöringsplats

under mobilisering, eftersom civiltjänstgörarna på grund av den förutsättning av övertygelse som hör ihop med civiltjänsten i praktiken inte skulle kunna styras till tjänst hos försvarsmakten under undantagsförhållanden. Exempel på sådana i bestämmelsen avsedda tjänstgöringsställen är inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde bl.a. civiltjänstcentralen, som är en fristående enhet i anslutning till närings-, miljö och trafikcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (UF-centret), och Försörjningsberedskapscentralen, inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde olika verksamhetsenheter inom social- och hälsovården, inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde Trafiksäkerhetsverket, inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde Forststyrelsen, inom miljöministeriets förvaltningsområde Finlands miljöcentral och inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde Riksarkivet och Museiverket.

Enligt de föreslagna 2 och 3 punkterna kan tjänstgöringsplatser under mobilisering vara landskapens myndigheter och affärsverk samt kommunala myndigheter och affärsverk. Bestämmelserna motsvarar till denna del i 8 § 2 mom. 2 och 3 punkten i förslaget.

Enligt de föreslagna 4—6 punkterna kan tjänstgöringsplatser under mobilisering vara universitet, yrkeshögskolor och anordnarna av yrkesutbildning. Bestämmelserna motsvarar till denna del i 8 § 2 mom. 4—6 punkten i lagförslaget.

Enligt den föreslagna 7 punkten skulle Räddningsinstitutet kunna vara en tjänstgöringsplats under mobilisering. Enligt 2 § 1 mom. i lagen om Räddningsinstitutet ska Räddningsinstitutet ordna yrkesinriktad grundutbildning inom räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten, utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen för räddningsväsendets befäl, utbildning som ger beredskap för störningar under normala förhållanden och för undantagsförhållanden samt för sin del svara för forsknings- och utvecklingsverksamheten inom räddningsväsendet, samordningen av forskningsverksamheten samt vid behov även för andra uppgifter som lämpar sig för institutets verksamhetsområde.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs på motsvarande sätt som i 65 § 6 mom. i den gällande civiltjänstlagen om civiltjänstcentralens skyldighet att förordna civiltjänstgörare till tjänstgöringsplatser under mobilisering. På motsvarande sätt som enligt den gällande civiltjänstlagen ska förordnandet till tjänstgöring under mobilisering ske enligt tjänstgöringsplatsernas behov under mobilisering. En tjänstgöringsplats under mobilisering ska lämna en specificerad begäran om saken till civiltjänstcentralen. På basis av begäran ska civiltjänstcentralen förordna ett sådant antal civiltjänstgörare som centralen anser nödvändigt att stå till tjänstgöringsplatsens förfogande. Bestämmelserna har motiverats närmare i förarbetena till den gällande civiltjänstlagen (RP 140/2007 rd). Med undantag för sådana läroanstalter som avses i de föreslagna 2—6 punkterna i 2 mom. är avsikten att avgränsa tjänstgöringsplatserna under undantagsförhållanden till att omfatta endast aktörer inom den offentliga sektorn. Av förslaget framgår att uppgifterna för de yrkesutbildade personerna inom hälso- och sjukvården under undantagsförhållanden bestäms i första hand inom ramen för det reserveringssystem som gäller yrkesutbildad personal inom hälso- och sjukvården under undantagsförhållanden eller enligt den arbetsplikt inom hälso- och sjukvården om vilken det föreskrivs i beredskapslagen (1552/2011). På ansökan från arbetsgivaren skulle civiltjänstgörare också på det sätt som föreskrivs i 67 § 1 mom. kunna reserveras för tjänst hos arbetsgivaren.

I 4 mom. föreskrivs på motsvarande sätt som i 65 § 5 mom. i den gällande civiltjänstlagen om försvarsmaktens möjlighet att till tjänstgöring under mobilisering förordna sådana personer som ansökt om civiltjänst men vars övertygelse som granskats i prövningsnämnden för värnpliktigas övertygelse inte hindrar en placering i försvarsmaktens tjänst. I enlighet med de anvisningar som gäller språkdräkten hos namn på statliga verk o.d. skrivs försvarsmakten med stor begynnelsebokstav. Eftersom den föreslagna lagens 18 § innehåller ett förslag om att

övertygelseprövning i fortsättningen inte ska gälla sådana personer som sökt sig till civiltjänst och vars ansökan om civiltjänst redan en gång har godkänts, stryks ur bestämmelsen ett omnämmande om den redogörelse som civiltjänstgöraren ska lämna till prövningsnämnden för värnpliktigas övertygelse.

12 kap. Civiltjänstregistret och dataskyddet

Rubriken för kapitlet föreslås bli reviderad till sin ordalydelse och ändrad till Civiltjänstregistret och dataskyddet. Det är fråga om en teknisk ändring, eftersom det finns ett enda register över civiltjänstgörare, dvs. civiltjänstregistret.

88 §. Personuppgiftsansvariga. I 1 mom. i den gällande paragrafen föreskrivs att civiltjänstcentralen ansvarar för civiltjänstregistrets allmänna funktion, informationssäkerheten, fastställandet av de slag av uppgifter som ska införas i registret, för att registerfunktionerna är enhetliga samt för de övriga uppgifter som den registeransvarige har enligt personuppgiftslagen. Personuppgiftslagen ska upphävas genom dataskyddslagen och därför ska den hänvisning till personuppgiftslagen som finns i momentet strykas. I fortsättningen bestäms uppgifterna och ansvaret för den personregisteransvarige på basis av dataskyddsförordningen och dataskyddslagen.

I artikel 26 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om gemensamt personregisteransvariga som gemensamt fastställer ändamålen med och medlen för behandlingen. I artikel 26.1 föreskrivs följande: ”Om två eller fler personuppgiftsansvariga gemensamt fastställer ändamålen med och medlen för behandlingen ska de vara gemensamt personuppgiftsansvariga. Dessa ska under öppna former fastställa sitt respektive ansvar för att fullgöra skyldigheterna enligt denna förordning, särskilt vad gäller utövandet av den registrerades rättigheter och sina respektive skyldigheter att tillhandahålla den information som avses i artiklarna 13 och 14, genom ett inbördes arrangemang, såvida inte de personuppgiftsansvarigas respektive skyldigheter fastställs genom unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som de personuppgiftsansvariga omfattas av. Inom ramen för arrangemanget får en gemensam kontaktpunkt för de personuppgiftsansvariga utses.” I artikel 26.2 föreskrivs att det arrangemang som avses i punkt 1 ska på lämpligt sätt återspegla de gemensamt personuppgiftsansvarigas respektive roller och förhållanden gentemot registrerade. Det väsentliga innehållet i arrangemanget ska göras tillgängligt för den registrerade. I artikel 26.3 föreskrivs det dessutom att oavsett formerna för det arrangemang som avses i punkt 1 får den registrerade utöva sina rättigheter enligt denna förordning med avseende på och emot var och en av de personuppgiftsansvariga.

Registerförare enligt 88 § i civiltjänstlagen är civiltjänstcentralen, civiltjänstgöringsplatserna för de civiltjänstgörarens del som fullgör sin tjänstgöring på dem samt de läkare som bedömer civiltjänstgörarens tjänsteduglighet enligt 23 § eller utför hälsokontroll med stöd av 24 § och civiltjänstgöringsplatsens läkare i fråga om de uppgifter som antecknas på civiltjänstgörarens läkarundersökningskort. Registerförarna enligt 88 § i civiltjänstlagen kan anses vara sådana gemensamt personuppgiftsansvariga som avses i artikel 26 i dataskyddsförordningen. Registerförarnas ansvarsområden har definierats i 88 § och 89 § i civiltjänstlagen där det föreskrivs om ansvaret för uppgifterna i civiltjänstregistret och om en registeransvarigs ansvar för att uppgifterna i civiltjänstregistret är riktiga samt för att för att registreringen och användningen är laglig.

För att de personregisteransvarigas ansvarsområden samt faktiska roller och relationer till de registrerade skulle vara så klara som möjligt föreslås 1 mom. bli ändrat så att civiltjänstcentralen utöver det i 1 mom. nämnda ansvaret för civiltjänstregistrets allmänna funktion, informationssäkerheten, fastställandet av de slag av uppgifter som ska införas i registret och för att registerfunktionerna är enhetliga dessutom ska ansvara också för utlämnandet av uppgifter

som förts in i civiltjänstregistret. Att uppdraget att lämna ut uppgifter i lag åläggs civiltjänstcentralen motsvarar nuläget, eftersom uppgiften ingår i de övriga uppgifter som den registeransvarige har enligt personuppgiftslagen och till vilka det hänvisas i 1 mom. och i motiveringarna till momentet (RP 140/2007 rd, RP 123/2013 rd). Utöver de ovan nämnda uppgifterna föreslås i momentet bestämmelser om att civiltjänstcentralen ska svara för att de registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen genomförs. Civiltjänstcentralen ska ansvara för informationen till den registrerade (artiklarna 12—14), den registrerades rätt till tillgång till personuppgifter (artikel 15), rätt till rättelse eller radering av personuppgifter (artiklarna 16 och 17) samt rätt till begränsning av behandlingen (artikel 18). Att också dessa uppdrag i lag åläggs civiltjänstcentralen avser motsvara nuläget, eftersom civiltjänstcentralen enligt motiveringarna till det gällande 1 momentet svarar bl.a. för den registrerades rätt till insyn i uppgifter som gäller honom eller henne. Bestämmelser om detta finns i personuppgiftslagen. Det är motiverat att ansvaret för att den registrerades rättigheter genomförs åläggs den myndighet som svarar för verkställigheten av civiltjänsten, eftersom civiltjänstcentralen har bättre faktiska möjligheter än andra personuppgiftsansvariga att svara för uppdragen i fråga. Att de uppdrag som gäller utlämnande av uppgifter och genomförande av den registrerades rättigheter direkt i lag anförtros åt civiltjänstcentralen förverkligar den princip om öppenhet som ingår i artikel 5.1 a i dataskyddsförordningen. Utöver 1 mom. ska de personregisteransvarigas ömsesidiga ansvarsområden också i fortsättningen definieras i 2, 3 och 4 mom. samt i 89 §. I fråga om andra uppdrag än de som definieras i 1 mom. ska de personuppgiftsansvarigas ansvarsområden i sista hand bestämmas i enlighet med de uppgifter som i civiltjänstlagen föreskrivs för var och en av de personregisteransvariga.

92 §. *Avförande av uppgifter ur civiltjänstregistret.* Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat så att krigsarkivet byts ut mot Riksarkivet i momentets sista mening. Ändringen följer inte av tillämpningen av dataskyddsförordningen utan är av rent teknisk art. Omnämmandet som gäller krigsarkivet i 1 mom. i den gällande paragrafen är föråldrat eftersom krigsarkivet redan genom den ändring av arkivlagen (RP 66/2007 rd) som trädde i kraft den 1 januari 2008 har sammanlagits med arkivverket och utgör en del av Riksarkivet. Slutarkivet för de uppgifter som avförs ur civiltjänstregistret ska nuförtiden vara Riksarkivet. Bestämmelser om Riksarkivet finns i lagen om Riksarkivet (1145/2016).

94 §. *Utlämnande av uppgifter.* Paragrafens 1 mom. svarar till sitt innehåll gällande lag, men för att skapa klarhet i regleringen ska de aktörer som nämns där och till vilka uppgifter får lämnas ut anges i form av en förteckning. I den 1 punkt som föreslås i momentet föreskrivs om rätten att lämna ut uppgifter till Migrationsverket. I den föreslagna 2 punkten föreskrivs om rätten att lämna ut uppgifter till arbetsgivaren för en civiltjänstgörare.

Enligt 2 mom. i den gällande paragrafen får den registeransvarige lämna ut de uppgifter som nämns i paragrafen genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form. Innan uppgifter lämnas ut genom teknisk anslutning ska den som begär uppgifterna visa att uppgifterna är skyddade på det sätt som avses i 32 § 1 mom. i personuppgiftslagen. Personuppgiftslagen ska upphävas genom dataskyddslagen och därför ska den hänvisning till 32 § 1 mom. i personuppgiftslagen som ingår i momentets sista mening strykas. I fortsättningen ska bestämmelserna om den personuppgiftsansvariges skyldighet att sörja för skyddet av personuppgifter och säkerheten i samband med behandlingen av personuppgifter finnas i dataskyddsförordningen och i dataskyddslagen. I detta sammanhang behövs inte någon skild hänvisning till nämnda författningar.

Utöver vad som ovan har sagts ska paragrafens 2 mom. revideras så att ansvaret för utlämnandet av de uppgifter som nämns i paragrafen ska vila på civiltjänstcentralen i stället för den registeransvarige. Att uppdraget att lämna ut uppgifter åläggs civiltjänstcentralen motsvarar nuläget, eftersom tjänstgöringsplatsen eller de läkare som utför bedömningar av civiltjänstgörar-

nas tjänsteduglighet enligt 23 § och utför hälsokontroller enligt 24 § eller civiltjänstgöringsplatsens läkare i praktiken inte haft uppdrag som gäller utlämnande av uppgifter enligt paragrafen. Eftersom civiltjänstcentralen på det sätt som konstateras ovan föreslås ansvara för utlämnandet av uppgifter ur civiltjänstregistret, ska det också i detta sammanhang anses motiverat att uppdragen att lämna ut uppgifter koncentreras till civiltjänstcentralen. Till övriga delar motsvarar momentet gällande lag.

96 §. *Sökande av ändring i beslut av civiltjänstcentralen och civiltjänstgöringsplatsen.* Civiltjänstcentralen fattar årligen cirka 9 000–10 000 sådana förvaltningsbeslut som är förenade med besvärsmått. Åren 2010–2017 har antalet klagomål över civiltjänstcentralens beslut varierat mellan 6 och 23 årligen och nästan alla klagomål har gällt civiltjänstcentralens andra beslut än beslut enligt 96 § 2 mom. i civiltjänstlagen som gäller bestämmande av tjänstgöringsplats eller byte av tjänstgöringsplats. Åren 2010–2017 har antalet inlämnade klagomål uppgått till 98. Största delen av klagomålen handlar om beslut om tjänsteduglighet eller avslag på ansökan om återgång i vapentjänst.

I paragrafens 1 mom. föreslås bestämmelser om att begäran om omprövning fogas till vissa av civiltjänstcentralens beslut. I fråga om förfarandet för sökande av ändring i förvaltningsbeslut är det ändamålsenligt att i så stor utsträckning som möjligt använda förfarandet med begäran om omprövning som det första skedet av överklagande. Endast de ärenden för vilka begäran om omprövning inte lämpar sig ska lämnas utanför omprövningsförfarandet. Största delen av civiltjänstcentralens förvaltningsbeslut gäller förordnande av civiltjänstgörare till tjänstgöring, klassificering av tjänsteduglighet och bestämmande av platsen för arbetstjänst. Besluten berör i praktiken varje civiltjänstgörare. Det anförs dock endast få klagomål över sådana beslut och de är till sitt innehåll ofta sådana att rättelse av dem, om det behövs, bäst skulle kunna göras av civiltjänstcentralen. Det skulle vara motiverat att till bestämmelserna foga begäran om omprövning också i sådana fall där beslutet gäller förordnande till kompletterande tjänstgöring, uppskov, befrielse från tjänstgöring eller befrielse från kompletterande tjänstgöring. Det är motiverat att begäran om omprövning fogas till bestämmelserna med beaktande av förhållandet mellan antalet beslut som civiltjänstcentralen fattar och antalet klagomål över dem. Begäran om omprövning är motiverad också med beaktande av att det inte är ändamålsenligt att använda civiltjänstcentralens personalresurser till specificering av rätt besvärsmyndighet skilt i varje besvärsmått. Rätten att begära omprövning skulle omfatta cirka 7 000–8 000 förvaltningsbeslut årligen.

På motsvarande sätt som i det gällande 2 mom. bör det föreskrivas att de beslut som blir föremål för begäran om omprövning, med undantag för beslut om definition av tjänsteduglighet, får verkställas trots att begäran om omprövning har lämnats in.

Enligt 2 mom. får beslut med anledning av begäran om omprövning överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen.

Enligt lagförslaget ska bestämmelserna om sökande av ändring i övriga beslut av civiltjänstcentralen och civiltjänstgöringsplatserna ändras i fråga om besvärsmyndighet, så att de är förenliga med de allmänna bestämmelser som följs i förvaltningsärenden. Enligt den gällande civiltjänstlagen kan ändring i civiltjänstcentralens beslut sökas genom besvär hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets civiltjänstcentralen är belägen. Civiltjänstcentralen är administrativt sett en fristående enhet vid UF-centret. Besvären över de beslut som civiltjänstcentralen fattat med stöd av de uppgifter som civiltjänstcentralen åläggs i civiltjänstlagen har i praktiken från och med 2014 behandlats i Östra Finlands förvaltningsdomstol på basis av UF-centrets säte i S:t Michel. Inom ramen för de uppgifter som faller inom civiltjänstcentralens behörighet behandlar civiltjänstcentralen samtliga civiltjänstgörarens ärenden och fattar förvaltningsbeslut i dem. Civiltjänstcentralens verksamhetsområde är således hela landet. Också

UF-centrets verksamhetsområde omfattar hela landet. Enligt 12 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen ska besvär över beslut av en sådan myndighet vars verksamhetsområde omfattar hela landet anföras hos den förvaltningsdomstol vars domkrets beslutet huvudsakligen hänför sig till på grund av att största delen av ett område eller en fastighet som avses i beslutet ligger inom domkretsen eller att den person eller sammanslutning som beslutet huvudsakligen gäller har hemkommun respektive hemort där. På motsvarande sätt föreskrivs det i 10 § 3 mom. i den föreslagna lagen om rättegång i förvaltningsärenden, som ingår i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om rättegång i förvaltningsärenden och till vissa lagar som har samband med den (RP 29/2018 ed), att om verksamhetsområdet för den myndighet som fattat beslutet omfattar hela landet, är den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets ändringssökanden har sin hemort.

Om den behöriga besvärmyndigheten i fråga om civiltjänstcentralens beslut ändras så att den överensstämmer med de bestämmelser om sökande av ändring som allmänt följs vid förvaltningen innebär det att den behöriga besvärmyndigheten är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets ändringssökanden har sin hemort. Med en fysisk persons hemort avses hans eller hennes hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994). När det gäller civiltjänstcentralens beslut angående civiltjänstgörare skulle tillämpningen av bestämmelserna om ändringssökande enligt den allmänna lagen innebära att man var tvungen att i de besväransvisningar som lämnas i anslutning till besluten skilt för varje civiltjänstgörare specificera vilken besvärmyndighet som, beroende på den tjänstgöringspliktiges hemkommun är behörig i det enskilda fallet.

I 3 mom. föreskrivs att i civiltjänstcentralens beslut om byte av civiltjänstgöringsplats får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från delgivningen av beslutet på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. På motsvarande sätt som i gällande lag föreslås att fristen för sökande av ändring i ett beslut om byte av tjänstgöringsplats också fortsättningsvis ska vara 14 dagar från det att beslutet delgivits sökanden. En besvärstid som är kortare än vanligt skulle på motsvarande sätt som i gällande lag vara motiverad därför att tjänstgöringsplatsen på det sätt som avses i 36 § inte får strida mot civiltjänstgörarens övertygelse. För att denna rättighet ska kunna förverkligas ska civiltjänstgöraren vid behov få ett beslut angående ansökan om byte av tjänstgöringsplats som med stöd av 16 § utfärdats antingen på initiativ av civiltjänstgöraren eller civiltjänstcentralen och klagomålet över det, så snabbt som möjligt behandlat vid besvärmyndigheten. Ur momentet ska dock strykas en bestämmelse enligt vilken besvären ska behandlas skyndsamt. I princip ska beslutet om ärendenas skyndsamhetsordning höra till domstolens processledning. Bestämmandet av civiltjänstgöringsplats enligt 15 § i civiltjänstlagen sker dock i praktiken enligt tjänstgörarens eget önskemål, och därför ska förfarandet med begäran om omprövning införas i fråga om dessa beslut på det sätt som föreslås i 1 mom.

Jämfört med den gällande lagen ska i momentet inte längre föreskrivas att civiltjänstcentralen ska lämna besvärsskriften och handlingarna i anslutning till den samt sitt utlåtande till besvärmyndigheten. I de frågor om vilka det föreskrivs i paragrafen ska i fortsättningen följas den praxis som nuförtiden följs allmänt vid klagomål i förvaltningsärenden och enligt vilken besvärsskriften och handlingarna i anslutning till den lämnas direkt till besvärmyndigheten. Besvärmyndigheten ska i fortsättningen för utredning av ärendet begära utlåtande av civiltjänstcentralen.

I momentet föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande paragrafens 1 mom. att ett beslut över vilket besvär anförts får verkställas trots besvären.

I paragrafens 4 mom. finns bestämmelser om sökande av ändring i andra beslut än civiltjänstcentralens beslut enligt de föreslagna 1 och 3 mom. och i beslut som meddelats av tjänstgö-

ringsplatsen. På motsvarande sätt som i fråga om de ändringar föreslagits ovan i 3 mom. ska besvärmyndigheten i anslutning till de beslut som civiltjänstcentralen meddelar bestämmas enligt förvaltningsprocesslagen. Också i fråga om tjänstgöringsplatsens beslut ska besvärmyndigheten i fortsättningen bestämmas på basis av de bestämmelser om sökande av ändring som följs vid behandlingen av förvaltningsärenden i allmänhet. I fråga om beslut som fattats av tjänstgöringsplatsen är den behöriga domstolen den förvaltningsdomstol inom vars domkrets den myndighet som fattat förvaltningsbeslutet har sitt verksamhetsområde. Bestämmelser om t.ex. en sammanslutnings hemvist finns i bolagsordningen eller i föreningens stadgar. Förslaget ändrar inte nuläget i saken, men det föreslås att ett omnämnande om hemorten för den myndighet som meddelat beslutet stryks ur momentet som onödigt.

På motsvarande sätt som i det gällande 2 mom. ska bestämmelsen om verkställbarheten av ett beslut om hemförlovning över vilket besvär anförts kvarstå oförändrad.

Paragrafens 5 mom. motsvarar till sitt innehåll 3 mom. i gällande lag.

97 §. Sökande av ändring i fråga om disciplinstraff. Det föreslås att i 1 och 2 mom. i den gällande paragrafen görs ändringar som till sitt innehåll motsvarar de ändringar som föreslagits i 96 § 3 mom. Samtidigt ska de bestämmelser som gäller besvärmyndighet, besvärstid och behandlingen av besvär i deras helhet inkluderas i det föreslagna nya 1 mom. på motsvarande sätt som föreslagits i fråga om 96 § 3 mom. En kortare besvärstid än vanligt i disciplinärenden på motsvarande sätt som i gällande lag skulle vara motiverad för att disciplinärenden kan inverka betydligt på civiltjänstgörarens fullgörande av civiltjänsten. På motsvarande sätt som i fråga om 96 § 2 mom. ska ur momentet styrkas bestämmelsen om att ärendet ska behandlas skyndsamt.

Paragrafens 2 mom. motsvarar till sitt innehåll 3 mom. i gällande lag. Momentet ska dock ändras så att ur det stryks tekniskt bestämmelser om verkställbarheten av civiltjänstcentralens och förvaltningsdomstolens beslut. Förslaget ändrar inte nuläget eftersom motsvarande bestämmelser ingår i den allmänna bestämmelsen i 31 § i förvaltningsprocesslagen. Eftersom besvärstillstånd används enligt det nedan föreslagna 3 mom. är förvaltningsdomstolens beslut omedelbart verkställbart fastän verkställigheten i övrigt förutsätter ett laga kraft vunnet beslut.

Paragrafens 3 mom. motsvarar till sitt innehåll 4 mom. i gällande lag.

100 §. Ansökan om tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor. Det föreslås att formuleringen av paragrafens text ska göras klarare. Paragrafens 1 mom. innehåller i fortsättningen endast en bestämmelse om ansökan om övergång från civiltjänst till tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor.

I 2 mom. finns bestämmelser om de förutsättningar under vilka ansökan om tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor ska kunna godkännas. Formuleringen ändras så att det av bestämmelsen tydligt framgår att det är civiltjänstcentralens skyldighet att godkänna ansökan. De föreslagna 1 och 2 mom. motsvarar innehållsmässigt 1 mom. i den gällande paragrafen.

Till paragrafen föreslås bli fogad en bestämmelse som gäller ansökningar om återgång till tjänstgöring enligt värnpliktslagen från dem som fullgjort tjänst enligt värnpliktslagen och som därefter ansökt om civiltjänst, dvs. sådana som är skyldiga att fullgöra kompletterade tjänstgöring. Enligt det föreslagna 3 mom. ska på en ansökan från en som är skyldig att fullgöra kompletterande tjänstgöring tillämpas motsvarande bestämmelser som på ansökan från en som vill återgå till tjänstgöring enligt värnpliktslagen, med undantag för åldersgränsen, så att ansökan om civiltjänst inte får godkännas efter utgången av det år då civiltjänstgöraren har

fyllt 28 år. Det ska vara möjligt för dem som är skyldiga att fullgöra kompletterande tjänstgöring att i fortsättningen återgå till försvarsmaktens reserv också efter det år då de fyllt 28 år om de inte ännu har inlett den kompletterande tjänstgöringen. Ändringen undanröjer ett missförhållande som nuförtiden finns i lagen och som innebar att personer under 28 år med skyldighet att fullgöra kompletterande tjänstgöring tidigare kunnat söka sig tillbaka till försvarsmaktens reserv, men att de som överskridit åldersgränsen inte kunnat göra det på ett godkänt sätt.

Bestämmelserna i 4 och 5 mom. motsvarar 2 och 3 mom. i den gällande paragrafen. I 5 mom. föreslås dock en ändring av språkdräkten som innebär att namnat på försvarsmakten skrivs med stor begynnelsebokstav.

102 §. Tillämpningen av allmänna förvaltningslagar. I den gällande paragrafen föreskrivs det om tillämpningen av i paragrafen nämnda allmänna förvaltningslagar vid behandlingen av förvaltningsärenden enligt civiltjänstlagen. I paragrafen föreskrivs att vid behandlingen av förvaltningsärenden enligt denna lag tillämpas förvaltningslagen, språklagen (423/2003), personuppgiftslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Bestämmelsen om tillämpningen av de allmänna förvaltningslagarna vid behandlingen av förvaltningsärenden enligt civiltjänstlagen behövs för att också privaträttsliga sammanslutningar vid sidan av myndigheter fungerar som civiltjänstgöringsplatser.

Paragrafen föreslås bli ändrad så att hänvisningen till personuppgiftslagen stryks och till paragrafen fogas en hänvisning till dataskyddslagen (/). Enligt 2 § 1 mom., som gäller dataskyddslagens tillämpningsområde, tillämpas lagen enligt tillämpningsområdet i artikel 2 i dataskyddsförordningen. Enligt 1 mom. tillämpas lagen och dataskyddsförordningen, med undantag för artikel 56 och VII kap. i förordningen, dessutom på sådan behandling av personuppgifter som sker i samband med den verksamhet som avses i artiklarna 2.2 a och 2.2 b, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Genom bestämmelsen om tillämpningsområdet i 2 § 1 mom. i dataskyddslagen utsträcks dataskyddslagens tillämpningsområde till att också omfatta behandlingen av personuppgifter med stöd av civiltjänstlagen. Vid behandlingen av förvaltningsärenden enligt civiltjänstlagen tillämpas alltså i fortsättningen dataskyddslagen samt med stöd av bestämmelsen om dataskyddslagens tillämpningsområde i 2 § 1 mom., dataskyddsförordningen, med undantag för den s.k. mekanismen för en enda kontaktpunkt och mekanismen för enhetlighet enligt artikel 56 (Den ansvariga tillsynsmyndighetens behörighet) och kapitel VII (Samarbete och enhetlighet).

Till de allmänna lagar som räknas upp i paragrafen fogas dessutom en hänvisning till lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

I övrigt motsvarar paragrafen gällande lag.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2019.

Avsikten är att bestämmelser om ikraftträdandet av landskapslagen utfärdas separat i lagen om införande av landskapslagen och i lagen om ordnandet av social- och hälsovården. Enligt planerna ska landskapen dock inleda sin verksamhet den 1 januari 2021. Av denna anledning ska det föreskrivas särskilt att 8 § 2 mom. 2 punkten och 65 a § 2 mom. 2 punkten i det lagförslag som gäller landskapens myndigheter och affärsverk ska träda i kraft först vid samma tidpunkt som landskapen inleder sin verksamhet den 1 januari 2021.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 127 § 1 mom. är varje finsk medborgare skyldig att delta i fosterlandets försvar eller att bistå försvaret på det sätt som bestäms i lag. Bestämmelsen omfattar värnplikt inom försvarsmakten samt civiltjänst som ersätter beväringstjänst och skyldighet att delta i annan försvarsutbildning (RP 1/1998 rd, GrUU 10/1985 rd, GrUU 18/1995 rd, GrUU 9/1996 rd). Bestämmelser om rätten att på grund av övertygelse befrias från deltagande i landets militära försvar utfärdas enligt 127 § 2 mom. i grundlagen genom lag. Bestämmelsen har ett nära samband med grundlagens 11 § om religions- och samvetsfrihet. Den gällande civiltjänstlagen verkställer det uppdrag som föreskrivs i 127 § 2 mom. i grundlagen.

De ändringar som föreslås i civiltjänstlagen har betydelse med avseende på grundlagens bestämmelser om jämlikhet. Syftet med förslaget är att förbättra likabehandlingen av sådana civiltjänstgörare som har olika ställning. Enligt den allmänna jämlikhetsklausulen i 6 § i grundlagen är alla lika inför lagen. Enligt det diskrimineringsförbud som framgår av 2 mom. får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Avtalsbestämmelser som gäller likabehandling och diskrimineringsförbud ingår också i många internationella konventioner och regionala överenskommelser, som förpliktar Finland och som gäller de mänskliga rättigheterna, sådana är bl.a. internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (FördrS7 och 8/1976, artikel 2 och 26), konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (FördrS 18 och 19/1990, sådan som den lyder senare ändrad i FördrS 71 och 72/1994, FördrS 85 och 86/1998, FördrS 8 och 9/2005, FördrS 6 och 7/2005 samt FördrS 50 och 51/2010, artikel 14) och protokoll nr 12 till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) (FördrS 8 och 9/2005, artikel 1). Också artikel E i den reviderade europeiska sociala stadgan (FördrS 78 och 80/2002) innehåller ett allmänt förbud mot diskriminering. Enligt artikel 20 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna är alla lika inför lagen. Artikel 21 i stadgan innehåller ett allmänt förbud mot diskriminering.

Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses. Till de centralaste metoderna hör att stifta lagar som tryggar och preciserar utövningen av en grundläggande fri- och rättighet (se RP 309/1993 rd, s. 80/1 och GrUU 26/2017 rd, s. 34). Bestämmelsen utsträcker det allmännas skyldighet att trygga rättigheter utöver de grundläggande fri- och rättigheterna också till de mänskliga rättigheter som tryggas i de internationella konventioner som är förpliktande för Finland (RP 309/1993 rd).

Genom lagförslaget tryggas likabehandlingen av de personer som ansökt om civiltjänst i sådana förhållanden då man övergår från normala förhållanden till undantagsförhållanden. I fortsättningen ska alla som ansökt om civiltjänst och vars ansökan genom ett förvaltningsbeslut har godkänts innan republikens president utfärdat beslut om undantagsförhållanden vara befriade från tjänstgöring enligt värnpliktslagen utan övertygelseprövning. Förslaget avser förbättra civiltjänstgörarnas likabehandling i ovan nämnda situationer och avser inte att göra några andra innehållsmässiga ändringar i nuläget. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 18/2007 rd granskat närmare civiltjänstlagens bestämmelser om ansökan om civiltjänst under särskilda förhållanden och ansett att grundlagen på det sätt som i detalj konstateras i utlåtandet inte skulle hindra de föreslagna procedurbestämmelserna för särskilda förhållanden.

I propositionen tryggas också likabehandlingen av sådana människor i olika åldrar som är skyldiga att fullgöra kompletterande tjänstgöring i sådana situationer där en reservist som sökt sig till civiltjänst vill återgå till försvarsmaktens reserv. Den åldersgräns som i lagen satts upp

RP 294/2018 rd

för återkomsten till reserven ska slopas. Människor i olika åldrar som är skyldiga att fullgöra den kompletterande tjänstgöringen ska i fortsättningen ha lika möjligheter att söka sig till baka till försvarsmaktens reserv efter att ha inlämnat ansökan om civiltjänst, om de ännu inte har inlett den kompletterande tjänstgöringen.

Förslaget gör det möjligt för landskapens affärsverk att vara tjänstgöringsplatser om deras huvudsakliga syfte inte är att eftersträva vinst eller annan direkt ekonomisk fördel. Förslaget har betydelse med avseende på 124 § i grundlagen där det föreskrivs om givande av förvaltningsuppgifter till andra än myndigheter. När det är fråga om den gällande civiltjänstlagen har bestämmelsen bedömts i grundlagsutskottets utlåtande GrUU 18/2007 rd, där det konstateras att i den mening som avses i 124 § i grundlagen ska det i sig vara möjligt att göra civiltjänst också hos någon annan än en myndighet för att en offentlig förvaltningsuppgift ska bli skött på ett ändamålsenligt sätt. Lagförslagets mål är att så långt som möjligt bibehålla nuläget i den gällande lagstiftningen bl.a. i fråga om tjänstgöringsplatserna inom social- och hälsovårdssektorn. De omständigheter som konstateras i grundlagsutskottets ovan nämnda utlåtande stämmer till denna del också när det gäller lagförslaget.

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Enligt samma moment utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag.

Grundlagsutskottet har i samband med dataskyddsförordningen ansett det vara också angeläget att inom statsrådet inventera frågor som anknyter till behovet av speciallagstiftning och till sektorn över lag (GrUU 31/2017 rd och GrUU 38/2016 rd). Enligt utskottet är det viktigt att det, i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan, tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (se GrUU 31/2017 rd). Utskottet har framhållit att det i regeringens proposition därför finns anledning att särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (GrUU 26/2017 rd, GrUU 2/2017, GrUU 44/2016 rd).

Grundlagsutskottet har ansett att det med anledning av inledningen av tillämpningen av dataskyddsförordningen är motiverat att revidera sin tidigare ståndpunkt i fråga om regleringsobjekt som är viktiga med hänsyn till skyddet av personuppgifter. Enligt utskottet ska skyddet för personuppgifter härefter i första hand tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen. Grundlagsutskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter (GrUU 14/2018 rd).

De ändringar som föreslås i propositionen är delvis preciseringar av den gällande lagstiftningen om skyddet för civiltjänstgörarnas personuppgifter och består huvudsakligen av ändringar av teknisk natur i hänvisningsbestämmelserna, och de har således inte någon särskild betydelse med tanke på skyddet för personuppgifter. Den föreslagna ändringen av 88 § 1 mom., som gäller civiltjänstcentralens uppgifter som den personuppgiftsansvarige, preciserar de personregisteransvarigas ansvarsområden och ökar för sin del öppenheten i behandlingen av personuppgifter ur den registrerades synvinkel. I propositionen ingår inte några bestämmelser om begränsning av den registrerades rättigheter.

RP 294/2018 rd

På de ovan angivna grunderna kan lagförslaget enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av civiltjänstlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i civiltjänstlagen (1446/2007) 8, 9, 13, 18, 47 och 65 §, rubriken för 12 kap., 88 § 1 mom., 92 § 1 mom., 94, 96, 97, 100 och 102 §, av dem 8 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 940/2013, 88 § 1 mom., sådant det lyder i lag 940/2013 och 94 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 307/2009, samt
fogas till lagen en ny 65 a § som följer:

8 §

Civiltjänstgöringsplatser

En civiltjänstgöringsplats har till uppgift att bestämma civiltjänstgörarens tjänsteuppgifter, ordna inskolning i tjänsteuppgifterna samt svara för civiltjänstgörarens uppehälle, övervaka tjänstgöringen och upprätthålla registeruppgifter under tjänstgöringstiden. En civiltjänstgöringsplats ska även utfärda ett civiltjänstgöringsintyg enligt 8 § i passlagen till en civiltjänstgörare som är i dess tjänst, om han eller hon begär det för ansökan om pass.

Civiltjänstgöringsplatsen kan vara civiltjänstcentralen eller med centralens godkännande

- 1) en statlig myndighet eller ett statligt affärsverk, en självständig statlig inrättning av offentlighetskaraktär eller en offentlighetskaraktärlig förening,
- 2) en landskapsmyndighet eller ett landskaps affärsverk, med undantag av ett sådant affärsverks i 16 § i lagen om kundens valfrihet inom social- och hälsovården (/) avsedda social- och hälsovårdscentral eller mun- och tandvårdsenhet,
- 3) en kommunal myndighet eller ett kommunalt affärsverk,
- 4) ett i 1 § i universitetslagen (558/2009) nämnt universitet,
- 5) en yrkeshögskola som har ett i 7 § i yrkeshögskolelagen (932/2014) avsett tillstånd,
- 6) en i 3 § 4 punkten i lagen om yrkesutbildning (531/2017) avsedd utbildningsanordnare,
- 7) Räddningsinstitutet,
- 8) ett i 2 § i religionsfrihetslagen (453/2003) avsett religionssamfund eller dess församling,
- 9) en privaträttslig sammanslutning, förening eller stiftelse som bedriver allmännyttig verksamhet.

Civiltjänstgöringsplatsen kan dock inte vara

- 1) försvarsministeriet eller ett ämbetsverk eller en inrättning inom dess förvaltningsområde,
- 2) ett parti som antecknats i partiregistret,
- 3) en i lagen om riksdagsgrupper (979/2012) avsedd riksdagsgrupp,
- 4) en arbetsmarknadsorganisation,
- 5) en sammanslutning vars huvudsakliga syfte är att skaffa sammanslutningen eller dem som deltar i dess verksamhet vinst eller annan omedelbar ekonomisk fördel,
- 6) en sammanslutning som inte har förutsättningar att utföra uppgifter enligt 1 mom. eller ordna tillräcklig handledning och övervakning av civiltjänstgörare under arbetstjänsten.

De som hör till personalen på civiltjänstgöringsplatsen omfattas av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter civiltjänstverksamheten. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

9 §

Behandling av ansökan om och återkallande av rätten att vara civiltjänstgöringsplats

Civiltjänstcentralen beslutar på ansökan om godkännande av en sökande som civiltjänstgöringsplats. Ansökan ska göras skriftligt och den ska innehålla behövliga uppgifter om sökandens förutsättningar att klara av de ekonomiska och administrativa förpliktelser som förutsätts av en civiltjänstgöringsplats. I ansökan och beslutet om godkännande av ansökan ska också ingå uppgift om den person som enligt 45 § ska ansvara för tillsynen över civiltjänstgörarna.

Innan civiltjänstcentralen avgör en sådan ansökan om att bli civiltjänstgöringsplats som har gjorts av ett i 8 § 2 mom. 8 punkten avsett religionssamfund eller dess församling eller en i 8 § 2 mom. 9 punkten avsedd sammanslutning, förening eller stiftelse ska civiltjänstcentralen begära huvudstabens utlåtande om ansökan.

Om en civiltjänstgöringsplats i väsentlig mån åsidosätter sina förpliktelser enligt 8 § 1 mom. kan civiltjänstcentralen, efter att ha hört civiltjänstgöringsplatsen, återkalla rätten att vara civiltjänstgöringsplats. Ett beslut om återkallande av rätten ska göras skriftligen. Beslutet utgör inte något hinder för en ny ansökan om rätt att bli civiltjänstgöringsplats.

13 §

Behandling av ansökan om civiltjänst

En ansökan om civiltjänst ska behandlas utan dröjsmål. Uppbådsnämnden eller Försvarsmaktens regionalbyrå ska godkänna ansökan, om den uppfyller vad som föreskrivs i 12 §. Kommendören för truppförbandet och civiltjänstcentralen ska sända inkomna ansökningar till Försvarsmaktens regionalbyrå för godkännande. Uppbådsnämnden och Försvarsmaktens regionalbyrå ska utan dröjsmål underrätta civiltjänstcentralen om att en ansökan om civiltjänst har godkänts.

Efter det att ansökan har godkänts är sökanden civiltjänstgörare och befriad från tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor.

Bestämmelser om behandlingen av ansökningar om civiltjänst under extra tjänstgöring enligt 83 § i värnpliktslagen och under partiell eller allmän mobilisering enligt 86 § i den lagen finns i 18 §.

18 §

Ansökan om civiltjänst under särskilda förhållanden

Om ansökan om civiltjänst inte har godkänts på det sätt som avses i 13 § 1 mom. innan republikens president har utfärdat ett i 83 § i värnpliktslagen avsett beslut om extra tjänstgöring eller ett beslut om partiell eller allmän mobilisering av Försvarsmakten, sänds ansökan omedelbart för avgörande till den nämnd för prövning av värnpliktigas övertygelse som avses i 19 §.

47 §

Anvisande av inkvartering och ersättningar för inkvartering

Civiltjänstgöringsplatsen ska skriftligen anvisa civiltjänstgöraren inkvartering när arbetstjänsten inleds.

Staten ersätter på ansökan civiltjänstgöringsplatsen för de kostnader som inkvarteringen av civiltjänstgöraren medfört högst med beloppet av de faktiskt uppkomna boendekostnaderna. Boendekostnader som ersätts är hyra, annat vederlag eller en därmed jämförbar annan fast månatlig utgift för boende som grundar sig på ett avtal, dock inte finansieringsvederlag eller kapitalamorteringar på civiltjänstgörarens bostadslån.

Maximibeloppet av den inkvarteringsersättning som avses i 2 mom. bestäms dessutom enligt följande utgående från den ort där den anvisade inkvarteringen sker:

RP 294/2018 rd

- 1) Kommungrupp I: Helsingfors, högst 310 euro i månaden,
- 2) Kommungrupp II: Esbo, Grankulla och Vanda, högst 280 euro i månaden,
- 3) Kommungrupp III: Björneborg, Borgå, Hyvinge, Joensuu, Jyväskylä, Kajana, Kervo, Kouvola, Kuopio, Kyrkslätt, Lahtis, Lojo, Nokia, Nurmijärvi, Reso, Riihimäki, Rovaniemi, Seinäjoki, Sibbo, Sjundeå, S:t Michel, Tammerfors, Tavastehus, Träskända, Tusby, Uleåborg, Vasa, Vichtis, Villmanstrand och Åbo, högst 250 euro i månaden,
- 4) Kommungrupp IV: Övriga kommuner, högst 180 euro i månaden.

Om en civiltjänstgörare av civiltjänstföringsplatsen anvisas inkvartering i en bostad som civiltjänstgörarens föräldrar äger eller hyr, ersätts kostnaderna för inkvartering till ett belopp av högst 100 euro i månaden.

Civiltjänstgöringsplatsen ska ansöka om inkvarteringsersättningar hos civiltjänstcentralen senast vid utgången av det kalenderår till vilket inkvarteringskostnaderna hänför sig. Civiltjänstgöringsplatsen ska lämna en tillförlitlig redovisning av de inkvarteringskostnader som den har betalat.

65 §

Tjänstgöring under mobilisering

Republikens president beslutar på framställning av statsrådet om mobilisering av civiltjänstgörarna.

Civiltjänstgörarna förordnas till tjänstgöring under mobilisering på förordnande av civiltjänstcentralen eller vid behov genom kungörelse av arbets- och näringsministeriet. De inkallade kan förordnas att träda i tjänst genast. Under partiell mobilisering av Försvarsmakten enligt 86 § i värnpliktslagen kan civiltjänstgörare som ingår i civilreserven förordnas till tjänstgöring. Under allmän mobilisering av Försvarsmakten kan också civiltjänstgörare som ingår i tilläggscivilreserven förordnas till tjänstgöring. De som fyllt 50 år kan dock förordnas till tjänstgöring endast med riksdagens samtycke.

En civiltjänstgörare som av hälsoskäl befriats från fullgörandet av värnplikt under fredstid kan under allmän mobilisering förordnas till en sådan kontroll av tjänstedugligheten som avses i 24 § samt förordnas till tjänstgöring, om civiltjänstgöraren konstateras vara tjänsteduglig.

65 a §

Tjänstgöringsplatser under mobilisering och bestämmande av tjänstgöringsplats

En civiltjänstgörares tjänstgöring under mobiliseringen fullgörs vid tjänstgöringsplatsen under mobilisering och under dess ledning.

Tjänstgöringsplatsen under mobilisering kan vara

- 1) ett ministerium eller ett ämbetsverk, en myndighet, en offentligrättslig sammanslutning eller inrättning inom ministeriets förvaltningsområde, med undantag för försvarsministeriet och dess förvaltningsområde,
- 2) en landskapsmyndighet eller ett landskaps affärsverk,
- 3) en kommunal myndighet eller ett kommunalt affärsverk,
- 4) ett i 1 § i universitetslagen nämnt universitet,
- 5) en yrkeshögskola som har ett i 7 § i yrkeshögskolelagen avsett tillstånd,
- 6) en i 3 § 4 punkten i lagen om yrkesutbildning avsedd utbildningsanordnare,
- 7) Räddningsinstitutet.

På begäran av de tjänstgöringsplatser som avses i 2 mom. förordnar civiltjänstcentralen vid mobilisering ett enligt centralens prövning behövt antal civiltjänstgörare att stå till tjänstgöringsplatsernas föfogande. Dessa civiltjänstgörare ska inte ha befriats från tjänstgöring enligt 67 § 1 och 2 mom. eller inom ramen för det reserveringsystem som gäller yrkesutbildad per-

sonal inom hälso- och sjukvården under undantagsförhållanden ha reserverats för uppgifter inom hälso- och sjukvården eller enligt beredskapslagen (1552/2011) ha förordnats att fullgöra allmän arbetsplikt eller arbetsplikt inom hälso- och sjukvården.

Trots 1 mom. kan Försvarsmakten vid mobilisering till tjänstgöring förordna sådana personer som ansökt om civiltjänst, och vars ansökan enligt 18 § lämnats till prövningsnämnden för värnpliktigas övertygelse och vars prövade övertygelse inte hindrar en placering i Försvarsmaktens tjänst.

12 kap.

Civiltjänstregistret samt dataskydd

88 §

Personuppgiftsansvariga

Civiltjänstcentralen ansvarar för civiltjänstregistrets allmänna funktion, informationssäkerheten, fastställandet av de slag av uppgifter som ska införas i registret, för att registerfunktionerna är enhetliga samt för utlämnandet av uppgifter som är införda i registret. Utöver nämnda uppgifter ansvarar civiltjänstcentralen för de uppgifter som i artiklarna 12–18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) ålagts den personuppgiftsansvarige.

---

92 §

Avförande av uppgifter ur civiltjänstregistret

De uppgifter om civiltjänstgöraren som avses i 90 § 1 mom. och de uppgifter som enligt 90 § 2 mom. antecknas i läkarundersökningskortet avförs ur civiltjänstregistret vid utgången av det år då civiltjänstgöraren fyller 60 år. Uppgifterna överförs då till Riksarkivet.

---

94 §

Utlämnande av uppgifter

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) kan uppgifter ur civiltjänstregistret trots sekretessbestämmelserna lämnas ut enligt följande:

1) uppgifter om fullgörandet av civiltjänst till Migrationsverket för behandling av ärenden som gäller medborgarskap, och

2) på begäran uppgifter om tidpunkten då tjänstgöringen avslutas eller avslutades till arbetsgivaren för en civiltjänstgörare som håller på att fullgöra eller som har avslutat sin tjänstgöring för tillämpning av 5 § i lagen om fortbestånd av arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet för den som fullgör skyldighet att försvara landet, om arbetsgivaren visar att arbets- eller tjänsteförhållandet fortgår.

Civiltjänstcentralen får lämna ut de uppgifter som nämns i denna paragraf genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form. Innan uppgifter lämnas ut genom teknisk anslutning ska den som begär uppgifterna visa att uppgifterna är skyddade.

96 §

Sökande av ändring i beslut av civiltjänstcentralen och civiltjänstgöringsplatsen

Omprövning av civiltjänstcentralens beslut om tjänsteduglighet, förordnande till civiltjänst, förordnande till kompletterande tjänstgöring, uppskov, bestämmande av civiltjänstgöringsplats, befrielse från tjänstgöring eller befrielse från kompletterande tjänstgöring får begäras hos civiltjänstcentralen på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003). Begäran om omprövning av beslutet om förordnande till civiltjänst, förordnande till kompletterande tjänstgöring, uppskov, bestämmande av civiltjänstgöringsplats, befrielse från tjänstgöring eller befrielse från kompletterande tjänstgöring hindrar inte att beslutet verkställs.

I ett beslut som har fattats med anledning av en begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I civiltjänstcentralens beslut om byte av civiltjänstgöringsplats får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från delgivningen av beslutet på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Besvär hindrar inte att beslutet verkställs, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag får ändring i andra beslut av civiltjänstcentralen än de som avses i 1 och 3 mom. och i beslut av civiltjänstgöringsplatsen sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Besvär över ett beslut om hemförlovning hindrar inte verkställigheten av beslutet, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

97 §

Sökande av ändring i fråga om disciplinstraff

En civiltjänstgörare som har påförts disciplinstraff får söka ändring i beslutet om straff genom besvär hos förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från delgivningen av beslutet på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Ett disciplinstraff kan verkställas omedelbart efter det att civiltjänstcentralen meddelat sitt beslut, om verkställighet av disciplinstraffet inte annars är möjlig under civiltjänstgörarens återstående tjänstgöringstid.

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

100 §

Ansökan om tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor

En civiltjänstgörare som vill övergå till att fullgöra tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor ska skriftligen ansöka om detta hos civiltjänstcentralen.

Civiltjänstcentralen ska godkänna ansökan utan dröjsmål, om det av ansökan framgår att i 1 § avsedda skäl som grundar sig på övertygelse inte längre hindrar civiltjänstgöraren att fullgöra tjänst enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor och om civiltjänstgöraren inte tidigare på grundval av en motsvarande ansökan har beviljats tillstånd att övergå från civiltjänst till tjänst enligt de lagarna. Ansökan kan inte godkännas om civiltjäns-

RP 294/2018 rd

ten har redan inletts och inte heller efter utgången av det år då civiltjänstgöraren har fyllt 28 år.

En i 58 § 1 mom. avsedd civiltjänstgörares ansökan om tjänstgöring enligt värpliktslagen kan godkännas under de förutsättningar som anges i 2 mom. Vid godkännande av ansökan tillämpas dock inte åldersgränsen enligt 2 mom.

Om en ansökan som avses i 1 mom. har lämnats in efter det att civiltjänstgöraren har förordnats till civiltjänst, ska civiltjänstgöraren dock iaktta förordnandet tills civiltjänstcentralen avgör ansökan och återkallar sitt förordnande.

Civiltjänstcentralen ska utan dröjsmål underrätta Försvarmaktens regionalbyrå om godkännandet av en ansökan.

102 §

Tillämpningen av allmänna förvaltningslagar

Vid behandlingen av förvaltningsärenden enligt denna lag tillämpas förvaltningslagen, språklagen (423/2003), dataskyddslagen (/), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 8 § 2 mom. 2 punkten och 65 a § 2 mom. 2 punkten träder dock i kraft den 1 januari 2021.

Helsingfors den 5 december 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Arbetsminister Jari Lindström

Lag

om ändring av civiltjänstlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i civiltjänstlagen (1446/2007) 8, 9, 13, 18, 47 och 65 §, rubriken för 12 kap., 88 § 1 mom., 92 § 1 mom., 94, 96, 97, 100 och 102 §, av dem 8 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 940/2013, 88 § 1 mom., sådant det lyder i lag 940/2013 och 94 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 307/2009, samt
fogas till lagen en ny 65 a § som följer:

Gällande lydelse

8 §

Civiltjänstgöringsplatser

En civiltjänstgöringsplats har till uppgift att bestämma civiltjänstgörarens tjänsteuppgifter, ordna inskolning i tjänsteuppgifterna samt svara för civiltjänstgörarens uppehälle, övervaka tjänstgöringen och upprätthålla registeruppgifter under tjänstgöringstiden. En civiltjänstgöringsplats ska även utfärda ett civiltjänstgöringsintyg enligt 8 § i passlagen till en civiltjänstgörare som är i dess tjänst, om han eller hon begär det för ansökan om pass.

Civiltjänstgöringsplatsen kan vara civiltjänstcentralen eller med centralens godkännande

1) en statlig myndighet eller ett statligt affärsverk, en självständig statlig inrättning av offentligrättslig karaktär eller en offentlig-rättslig förening,

2) en kommunal myndighet,

Föreslagen lydelse

8 §

Civiltjänstgöringsplatser

En civiltjänstgöringsplats har till uppgift att bestämma civiltjänstgörarens tjänsteuppgifter, ordna inskolning i tjänsteuppgifterna samt svara för civiltjänstgörarens uppehälle, övervaka tjänstgöringen och upprätthålla registeruppgifter under tjänstgöringstiden. En civiltjänstgöringsplats ska även utfärda ett civiltjänstgöringsintyg enligt 8 § i passlagen till en civiltjänstgörare som är i dess tjänst, om han eller hon begär det för ansökan om pass.

Civiltjänstgöringsplatsen kan vara civiltjänstcentralen eller med centralens godkännande

1) en statlig myndighet eller ett statligt affärsverk, en självständig statlig inrättning av offentligrättslig karaktär eller en offentlig-rättslig förening,

2) *en landskapsmyndighet eller ett landskaps affärsverk, med undantag av ett sådant affärsverks i 16 § i lagen om kundens valfrihet inom social- och hälsovården (/) avsedda social- och hälsovårdscentral eller mun- och tandvårdsenhet,*

3) en kommunal myndighet eller ett kommunalt affärsverk,

4) *ett i 1 § i universitetslagen (558/2009) nämnt universitet,*

5) *en yrkeshögskola som har ett i 7 § i yrkeshögskolelagen (932/2014) avsett tillstånd,*

6) *en i 3 § 4 punkten i lagen om yrkesutbildning (531/2017) avsedd utbildningsanordnare,*

Gällande lydelse

3) ett religionssamfund som avses i 2 § i religionsfrihetslagen (453/2003) eller dess församling,

4) en privaträttslig sammanslutning, förening eller stiftelse som bedriver allmännyttig verksamhet.

Civiltjänstgöringsplatsen kan dock inte vara

1) ett parti som antecknats i partiregistret,

2) en arbetsmarknadsorganisation,

3) en sammanslutning vars huvudsakliga syfte är att skaffa sammanslutningen eller dem som deltar i dess verksamhet vinst eller omedelbar ekonomisk fördel.

De som hör till personalen på civiltjänstgöringsplatsen omfattas av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter civiltjänstärenden. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

9 §

Behandling av ansökan om och återkallande av rätten att vara civiltjänstgöringsplats

Civiltjänstcentralen beslutar på ansökan om godkännande av en civiltjänstgöringsplats. Ansökan ska göras skriftligt och den ska innehålla nödvändiga uppgifter om sökandens förutsättningar att klara av de ekonomiska och administrativa förpliktelser som förutsätts av en civiltjänstgöringsplats. I ansökan och beslutet om godkännande av ansökan ska också ingå uppgift om den person som enligt 45 § ska ansvara för tillsynen över civiltjänstgörarna.

Innan civiltjänstcentralen avgör en sådan ansökan om att bli civiltjänstgöringsplats som har gjorts av ett i 8 § 2 mom. 3 punkten

Föreslagen lydelse

7) Rättningsinstitutet,

8) ett i 2 § i religionsfrihetslagen (453/2003) avsett religionssamfund eller dess församling,

9) en privaträttslig sammanslutning, förening eller stiftelse som bedriver allmännyttig verksamhet.

Civiltjänstgöringsplatsen kan dock inte vara

1) försvarsministeriet eller ett ämbetsverk eller en inrättning inom dess förvaltningsområde,

2) ett parti som antecknats i partiregistret,

3) en i lagen om riksdagsgrupper (979/2012) avsedd riksdagsgrupp,

4) en arbetsmarknadsorganisation,

5) en sammanslutning vars huvudsakliga syfte är att skaffa sammanslutningen eller dem som deltar i dess verksamhet vinst eller annan omedelbar ekonomisk fördel,

6) en sammanslutning som inte har förutsättningar att utföra uppgifter enligt 1 mom. eller ordna tillräcklig handledning och övervakning av civiltjänstgörare under arbetstjänsten.

De som hör till personalen på civiltjänstgöringsplatsen omfattas av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter civiltjänstärenden. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

9 §

Behandling av ansökan om och återkallande av rätten att vara civiltjänstgöringsplats

Civiltjänstcentralen beslutar på ansökan om godkännande av en sökande som civiltjänstgöringsplats. Ansökan ska göras skriftligt och den ska innehålla behövliga uppgifter om sökandens förutsättningar att klara av de ekonomiska och administrativa förpliktelser som förutsätts av en civiltjänstgöringsplats. I ansökan och beslutet om godkännande av ansökan ska också ingå uppgift om den person som enligt 45 § ska ansvara för tillsynen över civiltjänstgörarna.

Innan civiltjänstcentralen avgör en sådan ansökan om att bli civiltjänstgöringsplats som har gjorts av ett i 8 § 2 mom. 8 punkten

Gällande lydelse

avsett religionssamfund eller en i 8 § 2 mom. 4 punkten avsedd sammanslutning ska civiltjänstcentralen begära huvudstabens utlåtande om ansökan.

Om en civiltjänstgöringsplats i väsentlig mån åsidosätter sina förpliktelser enligt 8 § 1 mom. kan civiltjänstcentralen, efter att ha hört civiltjänstgöringsplatsen, återkalla rätten att vara civiltjänstgöringsplats. Ett beslut om återkallande av rätten ska göras skriftligen. Beslutet är inte ett hinder för en ny ansökan om rätt att bli civiltjänstgöringsplats.

13 §

Behandling av ansökan om civiltjänst

En ansökan om civiltjänst ska behandlas utan dröjsmål. Uppbådsnämnden eller försvarsmaktens regionalbyrå ska godkänna ansökan, om den uppfyller villkoren i 12 §. Kommendören för truppförbandet och civiltjänstcentralen ska sända inkomna ansökningar till försvarsmaktens regionalbyrå för godkännande. Uppbådsnämnden och försvarsmaktens regionalbyrå ska utan dröjsmål underrätta civiltjänstcentralen om att en ansökan om civiltjänst har godkänts.

Efter det att ansökan har godkänts är sökanden civiltjänstgörare och befriad från tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor.

I 18, 64 och 65 § föreskrivs om den ställning civiltjänstgörare som har fullgjort tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor har under den tid ett beslut om extra tjänstgöring enligt 64 § gäller och under mobilisering enligt 65 §.

18 §

Ansökan om civiltjänst under särskilda förhållanden

Om en värnpliktig lämnar in en ansökan om civiltjänst efter det att republikens president har utfärdat ett i 83 § i värnpliktslagen avsett beslut om extra tjänstgöring eller ett beslut om partiell eller allmän mobilisering

Föreslagen lydelse

avsett religionssamfund *eller dess församling* eller en i 8 § 2 mom. 9 punkten avsedd sammanslutning, *förening eller stiftelse* ska civiltjänstcentralen begära huvudstabens utlåtande om ansökan.

Om en civiltjänstgöringsplats i väsentlig mån åsidosätter sina förpliktelser enligt 8 § 1 mom. kan civiltjänstcentralen, efter att ha hört civiltjänstgöringsplatsen, återkalla rätten att vara civiltjänstgöringsplats. Ett beslut om återkallande av rätten ska göras skriftligen. Beslutet utgör inte något hinder för en ny ansökan om rätt att bli civiltjänstgöringsplats.

13 §

Behandling av ansökan om civiltjänst

En ansökan om civiltjänst ska behandlas utan dröjsmål. Uppbådsnämnden eller Försvarsmaktens regionalbyrå ska godkänna ansökan, om den uppfyller vad som föreskrivs i 12 §. Kommendören för truppförbandet och civiltjänstcentralen ska sända inkomna ansökningar till Försvarsmaktens regionalbyrå för godkännande. Uppbådsnämnden och Försvarsmaktens regionalbyrå ska utan dröjsmål underrätta civiltjänstcentralen om att en ansökan om civiltjänst har godkänts.

Efter det att ansökan har godkänts är sökanden civiltjänstgörare och befriad från tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor.

Bestämmelser om behandlingen av ansökningar om civiltjänst under extra tjänstgöring enligt 83 § i värnpliktslagen och under partiell eller allmän mobilisering enligt 86 § i den lagen finns i 18 §.

18 §

Ansökan om civiltjänst under särskilda förhållanden

Om *ansökan om civiltjänst inte har godkänts på det sätt som avses i 13 § 1 mom. innan* republikens president har utfärdat ett i 83 § i värnpliktslagen avsett beslut om extra tjänstgöring eller ett beslut om partiell eller

Gällande lydelse

av försvarsmakten, sänds ansökan omedelbart för avgörande till den nämnd för prövning av värnpliktigas övertygelse som avses i 19 § i denna lag.

En värnpliktig som fullgjort tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor och som har godkänts att fullgöra civiltjänst, men som inte har inlett kompletterande tjänstgöring innan ett i 1 mom. avsett beslut om extra tjänstgöring eller beslut om partiell eller allmän mobilisering av försvarsmakten utfärdas eller vars ansökan om civiltjänst är anhängig men inte har avgjorts innan ett i 1 mom. avsett beslut utfärdas, är skyldig att ge en redogörelse för sin övertygelse på begäran av prövningsnämnden för övertygelse.

Civiltjänstgörarens redogörelse för sin övertygelse till prövningsnämnden för värnpliktigas övertygelse ska i en situation som avses i 2 mom. behandlas som en ny ansökan om civiltjänst, om civiltjänstgöraren redan har godkänts att göra civiltjänst. Prövningsnämndens beslut undanröjer samtidigt ett tidigare beslut till den värnpliktige om hans ansökan om civiltjänst.

47 §

Inkvarteringskostnader

Civiltjänstgöringsplatsen ska skriftligen anvisa civiltjänstgöraren inkvartering när arbetstjänsten inleds. Staten ersätter civiltjänstgöringsplatsen för de månatliga kostnaderna för den inkvartering som har anvisats civiltjänstgöraren utgående från den ort där inkvarteringen sker enligt följande:

Kommungrupp I: Esbo, Grankulla, Helsingfors och Vanda, högst 250 euro,

Kommungrupp II: Övriga kommuner, högst 150 euro.

Inkvarteringskostnaderna ersätts högst med beloppet av de faktiskt uppkomna boendekostnaderna. Inkvarteringskostnader som ersätts är hyra, annat vederlag eller en därmed jämförbar annan fast månatlig utgift för boende som grundar sig på ett avtal, dock inte finansieringsvederlag eller kapitalamorteringar på bostadslån. Ersättning betalas inte

Föreslagen lydelse

allmän mobilisering av Försvarsmakten, sänds ansökan omedelbart för avgörande till den nämnd för prövning av värnpliktigas övertygelse som avses i 19 §.

47 §

Anvisande av inkvartering och ersättningar för inkvartering

Civiltjänstgöringsplatsen ska skriftligen anvisa civiltjänstgöraren inkvartering när arbetstjänsten inleds.

Staten ersätter *på ansökan* civiltjänstgöringsplatsen för de kostnader som inkvarteringen av civiltjänstgöraren medfört högst med beloppet av de faktiskt uppkomna boendekostnaderna. Boendekostnader som ersätts är hyra, annat vederlag eller en därmed jämförbar annan fast månatlig utgift för boende som grundar sig på ett avtal, dock inte finansieringsvederlag eller kapitalamorteringar på civiltjänstgörarens bostadslån.

Maximibeloppet av den inkvarteringserättning som avses i 2 mom. bestäms dessutom enligt följande utgående från den ort där den anvisade inkvarteringen sker:

1) Kommungrupp I: Helsingfors, högst 310 euro i månaden,

Gällande lydelse

till civiltjänstcentralen.

Om en civiltjänstgörare anvisas inkvartering i en bostad som föräldrarna äger eller hyr ersätts kostnaderna för inkvartering till ett belopp av högst 100 euro i månaden.

Civiltjänstgöringsplatsen ska debitera civiltjänstcentralen retroaktivt för betalda inkvarteringskostnader senast vid utgången av det kalenderår till vilket inkvarteringskostnaderna hänför sig. Civiltjänstgöringsplatsen ska ge en tillförlitlig utredning om de inkvarteringskostnader som den har betalat.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid ersättning av inkvarteringskostnader kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

65 §

Tjänstgöring under mobilisering

Republikens president beslutar på framställning av statsrådet om mobilisering av civiltjänstgörarna.

Civiltjänstgörarna förordnas till tjänstgöring under mobilisering på förordnande av civiltjänstcentralen eller vid behov genom kungörelse av arbets- och näringsministeriet. De inkallade kan förordnas att träda i tjänst genast. Under partiell mobilisering av försvarsmakten enligt 86 § i värnpliktslagen kan civiltjänstgörare som ingår i civilreserven förordnas till tjänstgöring. Under allmän mobilisering av försvarsmakten kan också civiltjänstgörare som ingår i tilläggscivilreserven förordnas till tjänstgöring. De som fyllt 50 år kan dock förordnas till tjänstgöring endast med riksdagens samtycke.

En civiltjänstgörare som av hälsoskäl befriats från fullgörandet av värnplikt under freds-

Föreslagen lydelse

2) *Kommungrupp II: Esbo, Grankulla och Vanda, högst 280 euro i månaden,*

3) *Kommungrupp III: Björneborg, Borgå, Hyvinge, Joensuu, Jyväskylä, Kajana, Kervo, Kouvola, Kuopio, Kyrkslätt, Lahtis, Lojo, Nokia, Nurmijärvi, Reso, Riihimäki, Rovaniemi, Seinäjoki, Sibbo, Sjundeå, S:t Michel, Tammerfors, Tavastehus, Träskända, Tusby, Uleåborg, Vasa, Vichtis, Villmanstrand och Åbo, högst 250 euro i månaden,*

4) *Kommungrupp IV: Övriga kommuner, högst 180 euro i månaden.*

Om en civiltjänstgörare av civiltjänstföringsplatsen anvisas inkvartering i en bostad som civiltjänstgörarens föräldrar äger eller hyr, ersätts kostnaderna för inkvartering till ett belopp av högst 100 euro i månaden.

Civiltjänstgöringsplatsen ska ansöka om inkvarteringsersättningar hos civiltjänstcentralen senast vid utgången av det kalenderår till vilket inkvarteringskostnaderna hänför sig. Civiltjänstgöringsplatsen ska lämna en tillförlitlig redovisning av de inkvarteringskostnader som den har betalat.

65 §

Tjänstgöring under mobilisering

Republikens president beslutar på framställning av statsrådet om mobilisering av civiltjänstgörarna.

Civiltjänstgörarna förordnas till tjänstgöring under mobilisering på förordnande av civiltjänstcentralen eller vid behov genom kungörelse av arbets- och näringsministeriet. De inkallade kan förordnas att träda i tjänst genast. Under partiell mobilisering av Försvarsmakten enligt 86 § i värnpliktslagen kan civiltjänstgörare som ingår i civilreserven förordnas till tjänstgöring. Under allmän mobilisering av Försvarsmakten kan också civiltjänstgörare som ingår i tilläggscivilreserven förordnas till tjänstgöring. De som fyllt 50 år kan dock förordnas till tjänstgöring endast med riksdagens samtycke.

En civiltjänstgörare som av hälsoskäl befriats från fullgörandet av värnplikt under freds-

Gällande lydelse

tid kan under allmän mobilisering förordnas till en sådan undersökning av tjänstedugligheten som avses i 24 § samt förordnas till tjänstgöring, om civiltjänstgöraren konstateras vara tjänsteduglig.

Civiltjänstgöraren fullgör sin tjänstgöring under mobilisering antingen under ledning av och underställd civiltjänstcentralen eller under ledning av och underställd de räddningsmyndigheter som avses i 4 § i lagen om räddningsväsendet (468/2003), de i 6 § 1 mom. 5–10 punkten i nämnda lag avsedda myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och befolkningsskyddet eller undervisningsministeriet och ministeriet underställda ämbetsverk. Dessa myndigheter fungerar under mobilisering som civiltjänstgöringsplatser.

Utan hinder av 4 mom. kan försvarsmakten vid mobilisering förordna till tjänstgöring civiltjänstgörare och sådana personer som ansökt om civiltjänst och som enligt 18 § är skyldiga att lämna en redogörelse för sin övertygelse till prövningsnämnden för övertygelse och vars prövade övertygelse inte hindrar en placering i försvarsmaktens tjänst.

På begäran av de myndigheter som avses i 4 mom. förordnar civiltjänstcentralen vid mobilisering ett sådant antal civiltjänstgörare som centralen anser nödvändigt att stå till dessa myndigheters förfogande. Dessa civiltjänstgörare ska inte ha befriats från tjänstgöring enligt 67 § 1 och 2 mom. eller inom ramen för det reserveringssystem som gäller yrkesutbildad personal inom hälso- och sjukvården under undantagsförhållanden ha reserverats för uppgifter inom hälso- och sjukvården eller enligt beredskapslagen (1080/1991) ha förordnats att fullgöra allmän arbetsplikt eller arbetsplikt inom hälso- och sjukvården.

Föreslagen lydelse

tid kan under allmän mobilisering förordnas till en sådan kontroll av tjänstedugligheten som avses i 24 § samt förordnas till tjänstgöring, om civiltjänstgöraren konstateras vara tjänsteduglig.

65 a §

Tjänstgöringsplatser under mobilisering och bestämmande av tjänstgöringsplats

En civiltjänstgörares tjänstgöring under mobiliseringen fullgörs vid tjänstgöringsplatsen under mobilisering och under dess

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ledning.

Tjänstgöringsplatsen under mobilisering kan vara

1) ett ministerium eller ett ämbetsverk, en myndighet, en offentligrättslig sammanslutning eller inrättning inom ministeriets förvaltningsområde, med undantag för försvarsministeriet och dess förvaltningsområde,

2) en landskapsmyndighet eller ett landskaps affärsverk,

3) en kommunal myndighet eller ett kommunalt affärsverk,

4) ett i 1 § i universitetslagen nämnt universitet,

5) en yrkeshögskola som har ett i 7 § i yrkeshögskolelagen avsett tillstånd,

6) en i 3 § 4 punkten i lagen om yrkesutbildning avsedd utbildningsanordnare,

7) Räddningsinstitutet.

På begäran av de tjänstgöringsplatser som avses i 2 mom. förordnar civiltjänstcentralen vid mobilisering ett enligt centralens prövning behövligt antal civiltjänstgörare att stå till tjänstgöringsplatsernas förfogande. Dessa civiltjänstgörare ska inte ha befriats från tjänstgöring enligt 67 § 1 och 2 mom. eller inom ramen för det reserveringssystem som gäller yrkesutbildad personal inom hälso- och sjukvården under undantagsförhållanden ha reserverats för uppgifter inom hälso- och sjukvården eller enligt beredskapslagen (1552/2011) ha förordnats att fullgöra allmän arbetsplikt eller arbetsplikt inom hälso- och sjukvården.

Trots 1 mom. kan Försvarsmakten vid mobilisering till tjänstgöring förordna sådana personer som ansökt om civiltjänst, och vars ansökan enligt 18 § lämnats till prövningsnämnden för värnpliktigas övertygelse och vars prövade övertygelse inte hindrar en placering i Försvarsmaktens tjänst.

12 kap.

Register och dataskydd

88 §

Registeransvariga

12 kap.

Civiltjänstregistret samt dataskydd

88 §

Personuppgiftsansvariga

Gällande lydelse

Civiltjänstcentralen ansvarar för civiltjänstregistrets allmänna funktion, informations säkerheten, fastställandet av de slag av uppgifter som ska införas i registret, för att registerfunktionerna är enhetliga samt för de övriga uppgifter som den registeransvarige har enligt personuppgiftslagen (523/1999).

92 §

Avförande av uppgifter ur civiltjänstregistret

De uppgifter om civiltjänstgöraren som anges i 90 § 1 mom. och de uppgifter som enligt 90 § 2 mom. antecknas i läkarundersökningskortet avförs ur civiltjänstregistret vid utgången av det år då civiltjänstgöraren fyller 60 år. Uppgifterna överförs då till krigsarkivet.

94 §

Utlämnande av uppgifter

Utöver det som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) kan uppgifter ur civiltjänstregistret om fullgörandet av civiltjänst utan hinder av sekretessplikten lämnas ut till Migrationsverket för behandling av ärenden som gäller medborgarskap och till arbetsgivaren för en civiltjänstgörare som fullgör eller har avslutat sin tjänstgöring, på begäran, uppgift om tidpunkten då civiltjänsten avslutas eller avslutades för tillämpning av 5 § i lagen om fortbestånd av arbetsavtals- och tjänsteförhållandet för den som fullgör skyldighet att försvara landet, om arbetsgivaren visar att arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet fortgår.

Föreslagen lydelse

Civiltjänstcentralen ansvarar för civiltjänstregistrets allmänna funktion, informations säkerheten, fastställandet av de slag av uppgifter som ska införas i registret, för att registerfunktionerna är enhetliga *samt för utlämnandet av uppgifter som är införda i registret. Utöver nämnda uppgifter ansvarar civiltjänstcentralen för de uppgifter som i artiklarna 12–18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) ålagts den personuppgiftsansvarige.*

92 §

Avförande av uppgifter ur civiltjänstregistret

De uppgifter om civiltjänstgöraren som avses i 90 § 1 mom. och de uppgifter som enligt 90 § 2 mom. antecknas i läkarundersökningskortet avförs ur civiltjänstregistret vid utgången av det år då civiltjänstgöraren fyller 60 år. Uppgifterna överförs då till Riksarkivet.

94 §

Utlämnande av uppgifter

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) kan uppgifter ur civiltjänstregistret trots sekretessbestämmelserna lämnas ut enligt följande:

- 1) uppgifter om fullgörandet av civiltjänst till Migrationsverket för behandling av ärenden som gäller medborgarskap, och
- 2) på begäran uppgifter om tidpunkten då tjänstgöringen avslutas eller avslutades till arbetsgivaren för en civiltjänstgörare som håller på att fullgöra eller som har avslutat sin tjänstgöring för tillämpning av 5 § i lagen om fortbestånd av arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet för den som fullgör skyldighet att försvara landet, om arbetsgivaren visar att arbets- eller tjänsteförhållandet fortgår.

Gällande lydelse

Den registeransvarige får lämna ut de uppgifter som nämns i denna paragraf genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form. Innan uppgifter lämnas ut genom teknisk anslutning ska den som begär uppgifterna visa att uppgifterna är skyddade på det sätt som avses i 32 § 1 mom. i personuppgiftslagen.

96 §

Sökande av ändring i beslut av civiltjänstcentralen och civiltjänstgöringsplatsen

I civiltjänstcentralens beslut om bestämmande av civiltjänstgöringsplats och byte av civiltjänstgöringsplats kan ändring sökas genom besvär hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets civiltjänstcentralen är belägen. Besvärsskriften ska tillställas civiltjänstcentralen inom 14 dagar från den dag då sökanden delgavs beslutet. Civiltjänstcentralen ska utan dröjsmål tillställa besvärsmyndigheten besvärsskriften och de handlingar som har fogats till den samt sitt utlåtande. Besvären ska behandlas skyndsamt. Besvär hindrar inte att beslutet verkställs, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Om inte något annat bestäms i denna lag kan ändring i andra beslut av civiltjänstcentralen än de som avses i 1 mom. och i beslut av civiltjänstgöringsplatsen sökas genom besvär hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets den myndighet som fattat beslutet är belägen. Besvär som anförts över beslut

Föreslagen lydelse

Civiltjänstcentralen får lämna ut de uppgifter som nämns i denna paragraf genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form. Innan uppgifter lämnas ut genom teknisk anslutning ska den som begär uppgifterna visa att uppgifterna är skyddade.

96 §

Sökande av ändring i beslut av civiltjänstcentralen och civiltjänstgöringsplatsen

Omprövning av civiltjänstcentralens beslut om tjänsteduglighet, förordnande till civiltjänst, förordnande till kompletterande tjänstgöring, uppskov, bestämmande av civiltjänstgöringsplats, befrielse från tjänstgöring eller befrielse från kompletterande tjänstgöring får begäras hos civiltjänstcentralen på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003). Begäran om omprövning av beslutet om förordnande till civiltjänst, förordnande till kompletterande tjänstgöring, uppskov, bestämmande av civiltjänstgöringsplats, befrielse från tjänstgöring eller befrielse från kompletterande tjänstgöring hindrar inte att beslutet verkställs.

I ett beslut som har fattats med anledning av en begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I civiltjänstcentralens beslut om byte av civiltjänstgöringsplats får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från delgivningen av beslutet på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Besvär hindrar inte att beslutet verkställs, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag får ändring i andra beslut av civiltjänstcentralen än de som avses i 1 och 3 mom. och i beslut av civiltjänstgöringsplatsen sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Besvär över ett beslut om hemförlöv-

Gällande lydelse

om förordnande till civiltjänst, avbrytande av tjänstgöring, uppskov med och befrielse från tjänstgöring samt hemförlovning hindrar inte verkställigheten av beslutet, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

97 §

Sökande av ändring i fråga om disciplinstraff

En civiltjänstgörare som har påförts disciplinstraff får söka ändring i beslutet om straff genom besvär hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets civiltjänstcentralen är belägen.

Besvärsskriften ska tillställas civiltjänstcentralen inom 14 dagar från den dag då civiltjänstgöraren delgavs beslutet. Civiltjänstcentralen ska utan dröjsmål tillställa besvärsmyndigheten besvärsskriften och de handlingar som har fogats till den samt sitt utlåtande. Besvären ska behandlas skyndsamt.

Ett disciplinstraff får inte verkställas förrän beslutet har vunnit laga kraft. Om besvär över beslutet har anförts hos förvaltningsdomstolen, får straffet dock verkställas efter att förvaltningsdomstolen har meddelat sitt beslut med anledning av besvären. Ett disciplinstraff kan dock verkställas omedelbart efter det att civiltjänstcentralen gett sitt beslut, om verkställighet av disciplinstraffet inte annars är möjlig under civiltjänstgörarens återstående tjänstgöringstid.

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

100 §

Ansökan om tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor

En civiltjänstgörare som vill övergå till att fullgöra tjänstgöring enligt värnpliktslagen

Föreslagen lydelse

ning hindrar inte verkställigheten av beslutet, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

97 §

Sökande av ändring i fråga om disciplinstraff

En civiltjänstgörare som har påförts disciplinstraff får söka ändring i beslutet om straff genom besvär hos förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från delgivningen av beslutet på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Ett disciplinstraff kan verkställas omedelbart efter det att civiltjänstcentralen meddelat sitt beslut, om verkställighet av disciplinstraffet inte annars är möjlig under civiltjänstgörarens återstående tjänstgöringstid.

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

100 §

Ansökan om tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor

En civiltjänstgörare som vill övergå till att fullgöra tjänstgöring enligt värnpliktslagen

Gällande lydelse

eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor ska skriftligen ansöka om detta hos civiltjänstcentralen. Ansökan ska godkännas utan dröjsmål, om det framgår av ansökan att den övertygelse som avses i 1 § inte längre hindrar civiltjänstgöraren att fullgöra tjänst enligt de nämnda lagarna och om civiltjänstgöraren inte tidigare på grundval av en motsvarande ansökan har beviljats tillstånd att övergå från civiltjänst till tjänst enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor. Ansökan får inte längre göras efter det att civiltjänsten har inletts och inte efter utgången av det år då civiltjänstgöraren har fyllt 28 år.

Om en ansökan som avses i 1 mom. har lämnats in efter det att civiltjänstgöraren har förordnats till civiltjänst, ska civiltjänstgöraren dock iaktta förordnandet tills civiltjänstcentralen avgör ansökan och återkallar sitt förordnande.

Civiltjänstcentralen ska utan dröjsmål underrätta försvarsmaktens regionalbyrå om att ansökan har godkänts.

102 §

Tillämpningen av allmänna förvaltningslagar

Vid behandlingen av förvaltningsärenden enligt denna lag tillämpas förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003), personuppgiftslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, om inte något annat bestäms i denna lag.

Föreslagen lydelse

eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor ska skriftligen ansöka om detta hos civiltjänstcentralen.

Civiltjänstcentralen ska godkänna ansökan utan dröjsmål, om det av ansökan framgår att i 1 § avsedda skäl som grundar sig på övertygelse inte längre hindrar civiltjänstgöraren att fullgöra tjänst enligt värnpliktslagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor och om civiltjänstgöraren inte tidigare på grundval av en motsvarande ansökan har beviljats tillstånd att övergå från civiltjänst till tjänst enligt de lagarna. Ansökan kan inte godkännas om civiltjänsten har redan inletts och inte heller efter utgången av det år då civiltjänstgöraren har fyllt 28 år.

En i 58 § 1 mom. avsedd civiltjänstgörarens ansökan om tjänstgöring enligt värnpliktslagen kan godkännas under de förutsättningar som anges i 2 mom. Vid godkännande av ansökan tillämpas dock inte åldersgränsen enligt 2 mom.

Om en ansökan som avses i 1 mom. har lämnats in efter det att civiltjänstgöraren har förordnats till civiltjänst, ska civiltjänstgöraren dock iaktta förordnandet tills civiltjänstcentralen avgör ansökan och återkallar sitt förordnande.

Civiltjänstcentralen ska utan dröjsmål underrätta Försvarsmaktens regionalbyrå om godkännandet av en ansökan.

102 §

Tillämpningen av allmänna förvaltningslagar

Vid behandlingen av förvaltningsärenden enligt denna lag tillämpas förvaltningslagen, språklagen (423/2003), *dataskyddslagen (/)*, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 8 § 2 mom. 2 punkten och 65 a § 2 mom. 2 punkten träder dock i kraft den 1 januari 2021.

RP 294/2018 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

_____